

ΟΛΥΜΠΙΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
«ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΛΑΣ»

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

23
24

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
OLIVIER DESCOTES

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

2023 - 2024

21 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2024 20:30

ΕΥΝΑΥΔΙΑ

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ &
ΧΟΡΩΔΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

©Théâtre de l'Académie royale de musique – Grande salle

ΙΤΑΛΟΙ ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

BOULEVARD DES ITALIENS

ΓΚΑΛΛ ΟΠΕΡΑΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
ALESSANDRO BONATO

ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ:
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΚΑΣ

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΦΩΤΙΣΜΩΝ:
ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΘΑΝΑΣΟΥΛΑ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΧΟΡΩΔΙΑΣ:
ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΠΕΡΗΣ

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
& ΧΟΡΩΔΙΑ ΔΗΜΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΣΟΛΙΣΤ:

CATHERINE HUNOLD
ΣΟΠΡΑΝΟ

DMITRY KORCHAK
ΤΕΝΟΡΟΣ

MARKO MIMICA
ΜΠΑΣΟΒΑΡΥΤΟΝΟΣ

ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΥΝ:

ΒΑΣΙΑ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΟΠΡΑΝΟ

ΙΩΑΝΝΑ ΒΡΑΚΑΤΣΕΛΗ
ΜΕΤΣΟ-ΣΟΠΡΑΝΟ

ΝΙΚΟΛΑΣ ΜΑΡΑΖΙΩΤΗΣ
ΤΕΝΟΡΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΙΛΙΑΣ
ΤΕΝΟΡΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΕΛΗΤΣΑΝΙΩΤΗΣ
ΒΑΡΥΤΟΝΟΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α΄ ΜΕΡΟΣ

LUIGI CHERUBINI

Ορχηστρική Εισαγωγή από την
όπερα *Ali Baba ou les Quarante
voleurs*

«Du trouble affreux» από την
όπερα *Médée*
CATHERINE HUNOLD

GIOACHINO ROSSINI

«Ne m'abandonne point, espoir de
la vengeance... Asile héréditaire»
από την όπερα *Guillaume Tell*
DMITRY KORCHAK

GASPARE SPONTINI

«Toi que j'implore avec effroi»
από την όπερα *La Vestale*
CATHERINE HUNOLD

GIOACHINO ROSSINI

«Qu'à ma voix... Chef d'un peuple
indomptable» από την όπερα
Le Siège de Corinthe
MARKO MIMICA

«Tout change et grandit en ces
lieux» από την όπερα *Guillaume Tell*

GUILLAUME TELL:
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΕΛΗΤΣΑΝΙΩΤΗΣ

MATHILDE:
CATHERINE HUNOLD

ARNOLD:
DMITRY KORCHAK

JEMMY:
ΒΑΣΙΑ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ

WALTER:
MARKO MIMICA

HEDWIGE:
ΙΩΑΝΝΑ ΒΡΑΚΑΤΣΕΛΗ

Β΄ ΜΕΡΟΣ

GIUSEPPE VERDI

Ορχηστρική Εισαγωγή από την
όπερα *Les Vêpres siciliennes*

«Et toi Palerme» από την όπερα
Les Vêpres siciliennes
MARKO MIMICA

GAETANO DONIZETTI

«Seul sur la terre» από την όπερα
Dom Sébastien, roi de Portugal
DMITRY KORCHAK

GIUSEPPE VERDI

«Je les vis apparaître le jour de la
victoire... Viens, viens, sois
homme!» από την όπερα *Macbeth*
CATHERINE HUNOLD

«O mon fils, va moins vite... Et tout
rappelle à mon esprit» από την
όπερα *Macbeth*
MARKO MIMICA

«Quelle ivresse» από την όπερα
Jérusalem
CATHERINE HUNOLD

GAETANO DONIZETTI

«Ah! mes amis, quel jour de fête!»
από την όπερα *La Fille du Régiment*
DMITRY KORCHAK

«J'ai pour moi mon droit, mon
glaive» από την όπερα *Lucie de
Lammermoor*

HENRI ASHTON:
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΕΛΗΤΣΑΝΙΩΤΗΣ

EDGARD RAVENSWOOD:
DMITRY KORCHAK

LUCIE ASHTON:
CATHERINE HUNOLD

RAYMOND BIDEBENT:
MARKO MIMICA

ARTHUR:
ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΙΛΙΑΣ

GILBERT:
ΝΙΚΟΛΑΣ ΜΑΡΑΖΙΩΤΗΣ

ΣΥΝΤΟΜΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

OLIVIER DESCOTES

Οι σχέσεις μεταξύ Γαλλίας και Ιταλίας στον χώρο της όπερας είναι ιδιαίτερα στενές σε επίπεδο ανταλλαγών και επιρροών. Η όπερα, που γεννιέται στην Ιταλία στα τέλη του 16ου αιώνα, διαδίδεται σε όλη την Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένης της Γαλλίας του «Βασιλιά Ήλιου», Λουδοβίκου ΙΔ'. Καθοριστικός για τη διάδοσή της στην αυλή υπήρξε ο Lully, ο Ιταλός που πολιτογραφήθηκε Γάλλος υπήκοος και είχε το μονοπώλιο των παραστάσεων στη Βασιλική Ακαδημία της Μουσικής, πρόγονο της Όπερας του Παρισιού. Αν και η ιταλική όπερα κυριαρχεί στη Γαλλία στην εποχή του, θα περιθωριοποιηθεί από τη «γαλλική» όπερα τον 18ο αιώνα, σε αντιδιαστολή με τις μεγάλες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες. Ωστόσο, μετά τη Γαλλική Επανάσταση και την Ναπολεόντεια Αυτοκρατορία, πολλοί συνθέτες συρρέουν στη Γαλλία και αφήνουν το ανεξίτηλο αποτύπωμά

τους: Cherubini, Spontini, Rossini, Donizetti, Bellini, Verdi. Στους Ιταλούς αυτούς οφείλει το όνομά της η λεωφόρος του Παρισιού επί της οποίας βρίσκεται το Théâtre-Italien, η σημερινή στέγη της Opéra Comique.

Εγκατεστημένος στο Παρίσι το 1786, ο Φλωρεντίνος **Luigi Cherubini** συναναστρέφεται τη Μαρία Αντουανέτα στις Βερσαλλίες και στη συνέχεια, διασχίζοντας αβίαστα τα διάφορα πολιτικά καθεστώτα, γίνεται αρχιμουσικός εκκλησιαστικής μουσικής του Λουδοβίκου ΙΘ' και του Κάρολου Ι', προτού περάσει τη μισή του ζωή διδάσκοντας στο Ωδείο του Παρισιού μέχρι να αναλάβει τη θέση του διευθυντή. Το έργο του, που είχε ξεχαστεί μετά τον θάνατό του, αναβίωσε με την ενσάρκωση της Μήδειας από τη Μαρία Κάλλας, η οποία τραγούδησε τον ρόλο 31 φορές, από το 1953 (Φλωρεντία)

έως το 1962 (Μιλάνο). Στην πρωτότυπη εκδοχή της στα γαλλικά (*Médée*, 1797), η άρια της Γ' Πράξης « Du trouble affreux » έρχεται τη στιγμή που η ηρωίδα έχει αποφασίσει να σκοτώσει τα παιδιά της, αλλά η μητρική αγάπη ακόμα την εμποδίζει. Ο Cherubini χωρίζει την άρια σε δύο μέρη: το πρώτο μέρος είναι αργό και εσωστρεφές ακολουθεί το δεύτερο μέρος, το οποίο επιβεβαιώνει τον ηρωικό χαρακτήρα της Μήδειας και το μίσος της για τον Ιάσονα. Η οργή υπερσχύει του οίκτου.

Η τελευταία όπερα ή αλλιώς λυρική τραγωδία του Cherubini με τίτλο *Ali Baba ou les Quarante voleurs* (Ο Αλί Μπαμπά και οι σαράντα κλέφτες) παρουσιάστηκε το 1833 στην Όπερα του Παρισιού (Salle Le Peletier) χωρίς επιτυχία, μόνο για έντεκα παραστάσεις. Θεωρώντας το έργο χαμένη υπόθεση, ο Cherubini αποσύρθηκε οριστικά από τη θεατρική ζωή στα χρόνια που ακολούθησαν. Ωστόσο, η ορχηστρική Εισαγωγή της όπερας έχει διαγράψει τη δική της πορεία στις αίθουσες συναυλιών, ιδίως μετά την εμβληματική ηχογράφιση του Toscanini.

Ο **Gaspere Spontini**, γεννημένος το 1774, φτάνει στο Παρίσι το 1802, γοητευμένος από τη λάμψη της Αυτοκρατορίας και την

αισθητική που το καθεστώς επιδιώκει να προάγει, έναν συνδυασμό του παραδοσιακού γαλλικού στιλ και του επαναστατικού ύφους, με τις πολυπληθείς ορχήστρες και τις αναφορές στην Αρχαιότητα. Ο σύνθετης μπάνιει γρήγορα στον στενό κύκλο του αυτοκρατορικού ζεύγους, θιασώτη της ιταλικής μουσικής, και η αυτοκράτειρα Ιωσήφαινα τον χρίζει προσωπικό της συνθέτη και τον θέτει υπό την εύνοιά της, γεγονός που σίγουρα διευκόλυνε το ανέβασμα του αριστουργήματός του *La Vestale* (1807) στην Όπερα του Παρισιού. Ο ρόλος της Julia, τον οποίο η Κάλλας ενσάρκωσε το 1954 στη Σκάλα του Μιλάνου στην πρώτη σκηνοθεσία όπερας του Luchino Visconti, αγαπήθηκε ιδιαίτερα από τις πιο σπουδαίες ερμηνεύτριες του 20ού αιώνα (Ponselle, Caniglia, Gencer, Scotto, Caballé).

Ο **Gioachino Rossini**, ήδη διάσημος σε όλη την Ευρώπη όπου διατηρεί τα πρωτεία ανάμεσα στους συνθέτες, ονειρεύεται να εγκατασταθεί στο Παρίσι. Η γαλλική κυβέρνηση σπεύδει να τον διευκολύνει: μετακομίζει στην πρωτεύουσα τον Αύγουστο του 1824 και υπογράφει συμβόλαιο με τον μέλλοντα βασιλιά Κάρολο Ι' για τον οποίο συνθέτει την όπερα *Il viaggio a Reims* (1825). Ο Rossini αναλαμβάνει τη διεύθυνση του

Théâtre-Italien και μετακαλεί τους μεγαλύτερους ερμηνευτές της χώρας: το κοινό ξαναβρίσκει τον ενθουσιασμό του για το ιταλικό ρεπερτόριο. Όμως, ο στόχος του Rossini είναι το άλλο μεγάλο λυρικό θέατρο της πρωτεύουσας, η Βασιλική Ακαδημία της Μουσικής (Όπερα του Παρισιού). Εκεί, ανεβάζει μια όπερα τον χρόνο: *Le Siège de Corinthe* (1826), *Moïse et Pharaon* (1827), *Le Comte Ory* (1828), *Guillaume Tell* (1829).

Le Siège de Corinthe (Η πολιορκία της Κορίνθου) δανείζεται σε μεγάλο βαθμό το υλικό της από την όπερα *Maometto II* (Νάπολη, 1820): η όπερα εκφράζει τον γαλλικό φιλελληνισμό μετά την πτώση του Μεσολογγίου. Το έργο σημειώνει μεγάλη επιτυχία και παραμένει στο ρεπερτόριο μέχρι το 1844. Η άρια του Mahomet «Qu'à ma voix la victoire s'arrête» (ρετσιτατίβο και καθατίνα) υμνεί τον θρίαμβο του μουσουλμάνου πολεμιστή, που «υποτάσσει τον κόσμο στη δύναμή του», ενώ γνέφει φιλικά στην Ελλάδα, μητέρα των τεχνών.

Σε εντελώς διαφορετικό ύφος κινείται η τελευταία του όπερα με τίτλο **Guillaume Tell**, η μόνη που ο Rossini συνθέτει πάνω σε γαλλικό λιμπρέτο. Κατά μία έννοια, το έργο παίρνει τη σκυτάλη από τη λυρική τραγωδία (όπως αναθεωρήθηκε

και μετασχηματίστηκε από τους Gluck, Cherubini και Spontini) και σηματοδοτεί την άνοδο της *grand opéra*, της μεγαλοπρεπούς όπερας, που γεννήθηκε ένα χρόνο πριν από τον Auber με το έργο του *La Muette de Portici* (1828). Ο Rossini απορρίπτει το ποικιλμένο τραγούδι του ναπολιτανικού ύφους και δημιουργεί πλατιές φωνητικές γραμμές, που αναδεικνύουν τη σχέση με τον λόγο, για μεγάλα σύνολα. Η όπερα κορυφώνεται με την προσευχή για την επανάκτηση της ελευθερίας, με τρόπο αντισυμβατικό. Συνθέτοντας ένα μουσικό ουράνιο τόξο, κάθε ήρωας παίρνει τον λόγο με τη σειρά του· οι σολιστικές αυτές φράσεις εντάσσονται σε μια ανοδική μουσική δομή, κάθε φορά πάνω σε διαφορετικό ορχηστρικό μοτίβο.

Ως επικεφαλής του Théâtre-Italien, ο Rossini αναθέτει παραγγελίες στα δύο ανερχόμενα αστέρια της ιταλικής σκηνής: την όπερα *I puritani* στον **Vincenzo Bellini**, που ανέβηκε με μεγάλη επιτυχία τον Ιανουάριο του 1835, και τον Μάρτιο της ίδιας χρονιάς στον **Gaetano Donizetti** την όπερα *Marino Faliero*, η οποία επισκιασθηκε από τον θρίαμβο των Πουριτανών. Ο Donizetti εκμεταλλεύεται την διαμονή του στο Παρίσι για να εξοικειωθεί με το ύφος της *grand opéra*: μετά την

παγκόσμια επιτυχία της *Lucia di Lammermoor*, ο Donizetti ξαναγράφει το έργο, σύμφωνα με τις γαλλικές αισθητικές προτιμήσεις. Η *Lucie de Lammermoor*, με το περίφημο σεστέτο, θριαμβεύει στο Théâtre de la Renaissance το 1839 και αποθεώνει τον συνθέτη της. Αξίζει να σημειωθεί ότι η όπερα στη γαλλική της εκδοχή έφτασε να παίζεται στην Αμερική (Νέα Ορλεάνη, 28 Δεκεμβρίου 1841). Με τον Bellini να έχει φύγει από τη ζωή και τον Rossini να έχει σιωπήσει ως συνθέτης όπερας, ο Donizetti δεσπόζει στον μουσικό κόσμο του Παρισιού. Σε μια χρονιά ιδιαίτερος παραγωγική (1839-1840), συνθέτει για τέσσερα θέατρα ταυτόχρονα: την Όπερα του Παρισιού (*Les Martyrs*, νέα μορφή του *Poliuto* που έχει απαγορευτεί από την ναπολιτάνικη λογοκρισία), το Théâtre de la Renaissance (*Lucie de Lammermoor*), την Opéra Comique (*La Fille du Régiment*, στην οποία η διάσημη άρια του Topio περιλαμβάνει εννέα κόντρα ντο, το ένα μετά το άλλο με μικρή απόσταση μεταξύ τους) και το Théâtre-Italien (*La Rinegata*, μια άλλη εκδοχή της λογοκριμένης *Lucrezia Borgia*). Άλλες σημαντικές παραστάσεις ακολούθησαν: *La Favorite* (Όπερα του Παρισιού, 1840), *Rita* (Opéra Comique, 1860), *Don Pasquale* (Théâtre-Italien, 1843) και *Dom Sébastien, roi de*

Portugal (Όπερα του Παρισιού, 1843). Το έργο αυτό, που ανήκει κατεξοχήν στη grand opéra, το τελευταίο που συνέθεσε ο Donizetti προτού βυθιστεί στην άνοια, ανεβάζει τον συνθέτη στα ύψη του μεγάλου ιστορικού δράματος, στα πρότυπα του Halévy ή του Meyerbeer. Αν και το έργο δεν ανεβαίνει πλέον σήμερα, παρά μόνο πολύ σπάνια, η άρια από το φινάλε της Β' Πράξης «*Seul sur la terre*» είναι μία από τις πιο εντυπωσιακές στη φαρέτρα των σπουδαιότερων τενόρων.

Ο τελευταίος σπουδαίος κρίκος στην αλυσίδα των Ιταλών στο Παρίσι είναι αναμφίβολα ο **Giuseppe Verdi**: επισκέπτεται τακτικά και για μεγάλα χρονικά διαστήματα τη γαλλική πρωτεύουσα μαζί με τη σύζυγό του, την τραγουδίστρια Giuseppina Strepponi, η οποία διδάσκει τραγούδι για κάποια περίοδο. Η σκέψη να δώσει στην Όπερα του Παρισιού μία προσαρμογή του *Ernani* στα γαλλικά σκοντάφτει στην έντονη αντίθεση του Victor Hugo. Όμως, η Όπερα του Παρισιού δεν αποθαρρύνεται και *I Lombardi* προσαρμόζονται στα γαλλικά με τίτλο *Jérusalem* το 1827. Οι Λομβαρδοί, με καταγωγή από το Μιλάνο, γίνονται σταυροφόροι από την Τουλούζη και ο Verdi προσθέτει ένα μπαλέτο και μεγάλες σκηνές που

εντυπωσιάζουν, σύμφωνα με το παρισινό ύφος της grand opéra. Θα ακολουθήσουν οι προσαρμογές στα γαλλικά της *Luisa Miller* (*Louise Miller*, 1850, Όπερα του Παρισιού), *Il trovatore* (*Le Trouvère*, με την προσθήκη ενός τσιγγάνικου μπαλέτου, 1857, Théâtre-Italien) και *Macbeth* (1847, με την προσθήκη ενός μπαλέτου των μαγισσών).

Αν και πικραμένος από τον μουσικό κόσμο του Παρισιού, εξαιτίας της έλλειψης αφοσίωσης των μουσικών συνόλων στην Όπερα του Παρισιού, επικριτικός από φύση, ο Verdi θα δώσει τελικά στην Όπερα του Παρισιού, που ο ίδιος ονομάζει με δυσπιστία «το Μεγάλο Μαγαζί» («*la Grande Boutique*»), την πρώτη του όπερα στα γαλλικά, *Les Vêpres siciliennes*, με την οποία καθιερώνεται οριστικά στη Γαλλία (1855). Αυτή η όπερα, που γνώρισε στην πρεμιέρα της μεγάλη επιτυχία, δοκιμάζει τον Verdi στη *grand opéra*, τη στιγμή που το είδος έχει αρχίσει να φθίνει. Η όπερά του αυτή παρέμεινε ένα έργο έξω από τα συνήθη, το οποίο δεν αγαπήθηκε ιδιαίτερα. Ο Verdi, από θαυμασμό για το είδος, συνθέτει σε βάθος χρόνου την όπερα *Don Carlos*, σε λιμπρέτο του Scribe (1867). Πήρε καιρό να συμφιλιωθούν η Γαλλία και ο πιο Ιταλός από τους συνθέτες, που έτρεφε αντιφατικά συναισθήματα

για αυτή τη χώρα· μια χώρα που άσκησε τόσο μεγάλη γοητεία στους Ιταλούς από την εποχή του Lully.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ: ΜΑΪΡΑ ΜΗΛΟΛΙΑΔΑΚΗ

ALESSANDRO BONATO

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Ο Alessandro Bonato κέρδισε την προσοχή του μουσικού κόσμου αποσπώντας το τρίτο βραβείο στον διεθνή διαγωνισμό Malko στην Κοπεγχάγη, σε ηλικία 23 ετών. Τον Μάρτιο του 2016, πραγματοποίησε το επαγγελματικό ντεμπούτο του ως αρχιμουσικός στη Βασιλική Όπερα του Μουσκάτ (Ομάν) και έκτοτε διαγράφει μια λαμπρή πορεία.

Τον Αύγουστο του 2022 έκανε ένα επιτυχημένο ντεμπούτο στο Φεστιβάλ Όπερας της Ματσεράτα, διευθύνοντας τη νέα παραγωγή της όπερας “Il barbiere di Siviglia”, που χαιρέτιστηκε με ενθουσιασμό από κοινό και κριτικούς. Με την ίδια όπερα έκανε το ντεμπούτο του στην Αρένα της Βερόνας, το καλοκαίρι του 2023. Ο Bonato δραστηριοποιείται εξίσου στο συμφωνικό ρεπερτόριο, διευθύνοντας ιταλικές ορχήστρες

(Filarmonica della Scala, Orchestra Sinfonica Nazionale della Rai, Orchestra I Pomeriggi Musicali di Milano, Filarmonica Arturo Toscanini, Orchestra Sinfonica Siciliana), καθώς επίσης ορχήστρες του εξωτερικού (Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της Δανίας, Συμφωνική Ορχήστρα του Τόκιο). Το 2023, συμμετείχε για πρώτη φορά στην καλοκαιρινή σεζόν της Εθνικής Ακαδημίας της Αγίας Καικιλίας (Accademia Nazionale di Santa Cecilia), διευθύνοντας το Ρέκβιεμ του Verdi, ενώ τον Σεπτέμβριο του 2024 θα κάνει το ντεμπούτο του, διευθύνοντας την Ορχήστρα του Φλωρεντινού Μουσικού Μαΐου (Orchestra del Maggio Musicale Fiorentino).

CATHERINE HUNOLD

ΣΟΠΡΑΝΟ

Μια από τις πλέον προβεβλημένες τραγουδίστριες διεθνώς, η Catherine Hunold διαπρέπει ως δραματική υψίφωνος στο γερμα-

νικό ρεπερτόριο: Isolde («Tristan und Isolde»), Ariadne («Ariadne auf Naxos»), Brünnhilde («Die Walküre»), Ortrud («Lohengrin»), Kundry («Parsifal»), Senta («Der fliegende Holländer») κ.ά. Η σπουδαία καλλιτέχνης αναμετράται με τις δραματικότερες ηρωίδες της ιταλικής όπερας: Leonora («La forza del destino»), Lady Macbeth («Macbeth»), Santuzza («Cavalleria rusticana») κ.ά. Επίσης, ξεχωρίζουν οι ερμηνείες της στο γαλλικό ρομαντικό ρεπερτόριο: Marguerite («La Damnation de Faust»), Ariane («Ariane et Barbe-Bleue» του Dukas), Agnès («La Nonne sanglante» του Berlioz), Brunehilde («Sigurd» του Reyer), Anahita («Le Mage» του Massenet), Floria («Les Barbares» του Saint-Saëns), Madame Lidoine («Dialogues des Carmélites»), Bérénice (στη φερόνυμη όπερα του Magnard), Pénélope (στη φερόνυμη όπερα του Fauré), Sœur Béatrice (στη φερόνυμη όπερα του Δημήτρη Μητρόπουλου). Έκανε το ντεμπούτο της στα τσέχικα ερμηνεύοντας τον απαιτητικό ρόλο της Kostelnička («Jenůfa» του Janáček) στην Τουλούζη. Συμπράττει συχνά με τις πιο διαπρέπει ορχήστρες και έχει να επιδείξει σημαντική δισκογραφία. Έχει εμφανιστεί στο καλά Verdi του προγράμματος Le Concert des Étoiles (2018) και του προγράμ-

ματος Musiques en Fêtes για τη γαλλική κρατική τηλεόραση.

DMITRY KORCHAK

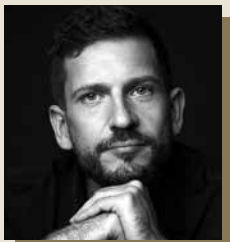
ΤΕΝΟΡΟΣ

Γεννημένος στη Ρωσία, ο Dmitry Korchak είναι ο νικητής του Διεθνούς Διαγωνισμού Francisco Viñas στη Βαρκελώνη (2004). Έχει επίσης αποσπάσει δύο βραβεία στον διαγωνισμό Operalia του Plácido Domingo στο Λος Άντζελες. Εμφανίζεται τακτικά στα μεγαλύτερα λυρικά θέατρα του κόσμου, όπως: Wiener Staatsoper, Teatro alla Scala, Royal Opera House, Metropolitan Opera, Los Angeles Opera, Opernhaus Zürich, Teatro Real, Opéra de Paris, La Monnaie, Gran Teatre del Liceu, Teatro Massimo di Palermo, Bayerische Staatsoper, Staatsoper Hamburg, Opéra National de Lyon, Palau de les Arts Reina Sofia. Έχει επίσης συνεργαστεί με τα Φεστιβάλ του Μπάντεν Μπάντεν και του Σάλτσμπουργκ. Από το 2008,

είναι τακτικός προσκεκλημένος του Rossini Opera Festival στο Πέζαρο. Οι πρόσφατες εμφανίσεις του περιλαμβάνουν ρόλους, όπως: Rodrigo (“Otello”) στο Πέζαρο, Nadir (“Les Pêcheurs de perles”) στο Teatro Colón του Μπουένος Άιρες, Werther, Don Ottavio (“Don Giovanni”) και Don Ramiro (“La Cenerentola”) στη Wiener Staatsoper, Rodolfo (“La Bohème”) στη Staatsoper Unter den Linden του Βερολίνου και Prince (Rusalka) στο Teatro alla Scala. Κατά την καλλιτεχνική περίοδο 2023/24 θα εμφανιστεί ως Tamino (“Die Zauberflöte”) στη Βιέννη, Nadir στο Βερολίνο και το Παλέρμιο, Arnold (“Guglielmo Tell”) στο Μιλάνο και Paolo (“Maometto II”) στη Νάπολη.

MARKO MIMICA ΜΠΑΣΟΒΑΡΥΤΟΝΟΣ

Ο Marko Mimica γεννήθηκε στην Κροατία. Από το 2011 ως το 2016, υπήρξε μέλος του

Ensemble της Deutsche Oper του Βερολίνου, όπου ερμήνευσε ρόλους, όπως: Figaro (“Le nozze di Figaro”), Raimondo (“Lucia di Lammermoor”), Don Basilio (“Il barbiere di Siviglia”), Lord Talbot (“Maria Stuarda”), Escamillo (“Carmen”), Lorenzo (“I Capuleti e i Montecchi”), Tchélio (“L’amour des trois oranges”), Colline (“La Bohème”), Pistola (“Falstaff”), Banco (“Macbeth”), Oroveso (“Norma”) και Ferrando (“Il trovatore”).

Οι πρόσφατες εμφανίσεις του περιλαμβάνουν τα μεγαλύτερα λυρικά θέατρα: Gran Teatre del Liceu στη Βαρκελώνη (Raimondo), ABAO στο Μπιλμπάο και Palau de les Arts Reina Sofia στη Βαλένθια (Alfonso d’Este, “Lucrezia Borgia”), Teatro dell’Opera της Ρώμης (Alidoro, “La Cenerentola”), Teatro Massimo του Παλέρμιο (Escamillo, Zaccaria, Jacopo Fiesco), Il Teatro del Maggio Musicale Fiorentino στη Φλωρεντία, Royal Opera House του Ουάσινγκτον (Mustafa, “L’italiana in Algeri”), Rossini Opera Festival στο Πέζαρο (Lord Sydney, “Il viaggio a Reims”, Il podesta, “La gazza ladra”, Douglas, “La donna del lago”), Arena di Verona (Ramfis, “Aida”), Teatro Regio του Τορίνο και Φεστιβάλ του Εδιμβούργου (Banco). Κατά την τρέχουσα σεζόν,

ο Marko Mimica θα εμφανιστεί στις όπερες: “Turandot” (Gran Teatre del Liceu), “Nabucco” σε Πάρμα, Τεργέστη και Ζάγκρεμπ και “La Gioconda” (Deutsche Oper Berlin).

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΙΑΚΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

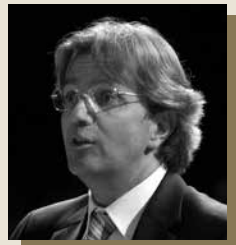
Γεννήθηκε στην Αθήνα. Είναι διπλωματούχος στο πιάνο από το Εθνικό Ωδείο (τάξη Μυρτώς Μαυρικού, 1977). Συνέχισε τις σπουδές του στην École Normale de Musique de Paris, μελετώντας πιάνο, μουσική δωματίου και μουσική προετοιμασία όπερας, καθώς επίσης συνοδεία τραγουδιού με τον Dalton Baldwin. Από το 1982 εργάζεται ως πιανίστας και μουσικός εκγυμναστής στην Εθνική Όπερα του Παρισιού, θέση στην οποία θα παραμείνει ως το 1991. Παράλληλα εμφανίζεται ως συνοδός στο πιάνο, τόσο στο Παρίσι όσο και σε πολλές πόλεις και φεστιβάλ της Γαλλίας.

Μετακαλείται από την Όπερα της Λυών και τον μουσικό διευθυντή της, Kent Nagano, ως υπεύθυνος μουσικής προετοιμασίας. Το 1990 εγκαθίσταται στην Αθήνα και αρχίζει μια τακτική συνεργασία με την Εθνική Λυρική Σκηνή και το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Υπήρξε υπεύθυνος μουσικής προετοιμασίας για την παγκόσμια πρώτη πολλών έργων Ελλήνων συνθετών, μεταξύ άλλων για τη «Μήδεια» του Μίκη Θεοδωράκη (Μπιλμπάο 1991), την «Επιστροφή της Ελένης» του Θάνου Μικρούτσικου (Αθήνα 1993), τις «Βάκχες» του Αργύρη Κουνάδη (Αθήνα 1996) κ.ά. Έχει συνοδεύσει σεμινάρια τραγουδιού των Christa Ludwig, Anna Tomowa-Sintov, Alison Pearce, Marlis Petersen, Δήμητρας Θεοδοσίου, Δάφνης Ευαγγελιάτου, Ζανέτ Πηλίου, Μαρίας Κρίλοβιτς, Άρη Χριστοφέλλη. Συνοδεύει τακτικά Έλληνες και ξένους τραγουδιστές σε συναυλίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΘΑΝΑΣΟΥΛΑ
 ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΦΩΤΙΣΜΩΝ

Γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1978. Είναι πτυχιούχος του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του ΕΚΠΑ και κάτοχος μεταπτυχιακού διπλώματος Master of Arts in Advanced Theatre Practice, με εξειδίκευση στον Σχεδιασμό Φωτισμών, από το Royal Central School of Speech and Drama του Λονδίνου (RCSSD). Έχει σχεδιάσει φωτισμούς για περισσότερες από 250 παραστάσεις θεάτρου, όπερας, χορού και site specific projects, τόσο στην Ελλάδα, όσο και το εξωτερικό. Έχει συνεργαστεί με το Εθνικό Θέατρο, τη Στέγη Ιδρύματος Ωνάση, το Φεστιβάλ Αθηνών και Επιδαύρου, την Εθνική Λυρική Σκηνή, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών και το Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, το Ίδρυμα Μιχάλης Κακογιάννης, καθώς επίσης με Δημοτικά Περιφερειακά Θέατρα και πολλές ανεξάρτητες ομάδες θεάτρου και χορού. Από το 2022, εκπονεί στο

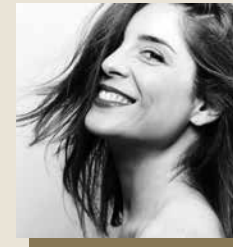
ΕΚΠΑ τη διδακτορική διατριβή της με θέμα «Οι μετασηματισμοί του θεατρικού φωτισμού στη σύγχρονη σκηνή: θεωρία, πράξη και εκπαίδευση». Είναι η συγγραφέας του Επαγγελματικού Περιγράμματος και του Εκπαιδευτικού Υλικού της ειδικότητας του Τεχνικού φωτισμού ζωντανών οπτικοακουστικών εκδηλώσεων (ανάθεση της ΙΝΕ/ΓΣΕΕ), καθώς και της μονογραφίας «Σχεδιασμός Φωτισμών: ζωγραφίζοντας επί σκηνής στις τέσσερις διαστάσεις» (ανεξάρτητη έκδοση, Αθήνα 2021). Περισσότερες πληροφορίες και δείγμα της δουλειάς της στο www.creativelighting.gr.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΠΕΡΗΣ
 ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΧΟΡΩΔΙΑΣ

Ο Σταύρος Μπερής γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε κλασική κιθάρα, κλασικό τραγούδι και ανώτερα θεωρητικά. Με υποτροφία του Guildhall School of

Music and Drama του Λονδίνου, ειδικεύτηκε στο μεταπτυχιακό τμήμα Παλαιάς Μουσικής. Έχει εμφανιστεί στο Λονδίνο με πολλά σύνολα Παλαιάς Μουσικής και έχει συνεργαστεί με τον David Roblou σε μπαρόκ όπερες των M. Locke, J. Blow και C. Monteverdi. Τα τελευταία 29 χρόνια έχει έντονη καλλιτεχνική δραστηριότητα ως μάεστρος χορωδιών. Από τον Σεπτέμβριο του 1993 αναλαμβάνει την Καλλιτεχνική Διεύθυνση της Χορωδίας Εμπορικής Τράπεζας, πραγματοποιώντας 500 και πλέον συναυλίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Από τον Σεπτέμβριο του 1994 έως και τον Ιούνιο του 2007 διηύθυνε τη χορωδία του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος (Deree College). Από τον Νοέμβριο του 1997 του ανατίθεται η διεύθυνση της Μικτής Χορωδίας του Δήμου Παπάγου-Χολαργού, ενώ παράλληλα έχει και την Καλλιτεχνική Διεύθυνση του Χορωδιακού Φεστιβάλ Δήμου Παπάγου.

Τέλος από το 1999 διευθύνει τη Χορωδία του Δήμου Αθηναίων, όπου έχει διδάξει τα σημαντικότερα έργα του χορωδιακού ρεπερτορίου των Vivaldi, Handel, Bach, Mozart, Beethoven, Rossini, Brahms, Wagner, Mahler, Verdi, Fauré, Cherubini, Bruckner, Καρρέρ, Σαμάρα, Orff, Rutter, Ξενάκη, Θεοδωράκη, Χατζιδάκι, Μαρκόπουλου, Ξαρχάκου κ.ά

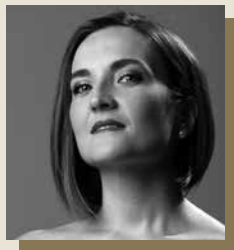
ΒΑΣΙΑ ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΥ
 ΣΟΠΡΑΝΟ

Η Βάσια Ζαχαροπούλου σπούδασε μονωδία στο Εθνικό Ωδείο, καθώς επίσης πιάνο και κλασικό χορό. Ολοκλήρωσε τις σπουδές μελοδραματικής με τον Κώστα Πασάλη. Συνεργάζεται με την Εθνική Λυρική Σκηνή από το 2008. Την περίοδο 2011-2013 υπήρξε μέλος του Όπερα Στούντιο της ΕΛΣ. Τον Νοέμβριο του 2014 απέσπασε το Βραβείο Τραγουδιού στον 14ο Διεθνή Διαγωνισμό Όπερας Marie Kraja. Έχει ερμηνεύσει τους ρόλους: Zerlina (“Don Giovanni”), Ilia (“Idomeneo, Re di Creta”), Eliza (“My Fair Lady”), Gretel (“Hänsel und Gretel”), Vespetta (“Pimpinone”), Κοκκίνοσκουφίτσα (“Little Red Riding Hood”), Cathy (“The last five years”), Rosalia (“West Side Story”), Clarice (“L’amante di tutte”), Λόλα («Πικ Νικ»), Ρίκα («Η Κόρη της καταγιγίδα»), Πριγκίπισσα («Προσοχή! Ο Πρίγκιπας λερώνει»), Μούσα

(«Σιωπή! Ο Βασιλιάς ακούει»), Πουλί της Φωτιάς/Γελένα («Ο Πρίγκιπας Ιβάν και το Πουλί της Φωτιάς»), Χίλντα («Λεπορέλλα»), Τούλα («Η Φόνισσα»), Tsarevna (“The Tale of Tsar Saltan”), Έρωτα (“Orphée aux enfers”). Έχει συμπράξει με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, την Καμεράτα, τα Μουσικά Σύνολα ΕΡΤ και Δήμου Αθηναίων, τη Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών, την Purpur Orchestra Wien, την Κρατική Ορχήστρα της Όπερας των Τυράνων.

Στο θέατρο έχει συμμετάσχει στις παραστάσεις «Ειρήνη» (Εθνικό Θέατρο/Επίδαυρος 2017), «Το Σκλαβί» (Θέατρο Πόρτα, 2018/19), “Masterclass” (Μικρό Χορω 2018-19) και «Ο Ιμπρεσάριος από τη Σμύρνη» (Εθνικό Θέατρο 2023-24). Παράλληλα, δραστηριοποιείται στον τομέα της μεταγλώττισης και της διαφήμισης ως τραγουδίστρια και εκφωνήτρια.

ΙΩΑΝΝΑ ΒΡΑΚΑΤΣΕΛΗ ΜΕΤΣΟ ΣΟΠΡΑΝΟ

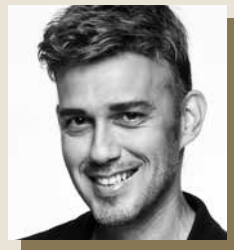
Η Ιωάννα Βρακατσέλη (μεσόφωνος και φωνητική παιδαγωγός) είναι υποψήφια διδάκτωρ του τμήματος Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών (διδακτορική διατριβή πάνω στο φωνητικό έργο του François-Bernard Mâche), κάτοχος MA in Voice studies του Ιόνιου Πανεπιστημίου (με θέμα τις σύγχρονες τεχνικές της φωνής στη Sequenza III του Luciano Berio), πτυχιούχος του Τμήματος Γαλλικής Φιλολογίας (ΕΚΠΑ), διπλωματούχος πιάνου, μονωδίας και ανώτερων θεωρητικών (φούγκας). Έχει ολοκληρώσει τον κύκλο σπουδών Integrated Voice Therapy φωνοθεραπευτικών τεχνικών. Έχει συμμετάσχει σε συνέδρια ως εισηγήτρια πάνω στις τεχνικές της άδουσας φωνής. Είναι μέλος της διεπιστημονικής ομάδας Voice Mentoring που εξειδικεύεται στην επίλυση προβλημάτων της ανθρώπινης φωνής.

Ως σολίστ έχει εμφανιστεί σε μουσικά θέατρα (ΟΜΜΑ, ΚΠΙΣΝ, Παλλάς, Παρνασσός κ.ά.) και φεστιβάλ στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Τον Μάρτιο του 2022 συνεργάστηκε με την πιανίστα Λ. Ράμμου στις Μουσικές Γέφυρες Vol.7, ερμηνεύοντας έργα του Ι. Xenakis και του François-Bernard Mâche (1η εκτέλεση), καθώς και με τον συνθέτη Νικόλα Τζωρτζή στην παρουσίαση του έργου “Enumerations” του G. Aperghis, στα πλαίσια του αφιερώματος στο έργο του, σε συνεργασία με τη Στέγη Ιδρύματος Ονάση. Από το 2021, δημιουργήσαν μαζί με τον πιανίστα Χρήστο Μαρίνο το Duo Vocale για να ερμηνεύουν έργα 20ού και 21ου αιώνα του διεθνούς ρεπερτορίου, με πρόσφατες παρουσιάσεις (Ιούνιος 2022, «Υπαρξη και Σιωπή») στο ΜΜΑ και στην Εναλλακτική Σκηνή της ΕΛΣ (Οκτώβριος 2022, «Ο ήχος της κραυγής»). Το εύρος και η ευελιξία της φωνής της έχουν εμπνεύσει συνθέτες και έχουν γράψει έργα αφιερωμένα σε εκείνη, όπως οι Juliana Hall, Δημήτρης Τερζάκης, Σπύρος Μάζης, Παναγιώτης Θεοδοσίου, Γιάννης Σφυρήλης και Γιώργος Βάβουλας. Είναι ιδρυτικό μέλος της καλλιτεχνικής ομάδας «Νότες εν δράση», που μνει μικρές ηλικίες στον κόσμο της όπερας. Ξεχωριστές συνεργασίες με τους Μ. Κακογιάννη,

Γ. Πέτρου, Ν. Ξυδάκη, Ν. Παλατύραρχο, Δ. Παπαδημητρίου. Είναι μόνιμο μέλος των Μουσικών Συνόλων του Δήμου Αθηναίων.

Σε συνεργασία με τις εκδόσεις Φαγκότο, μεταφράζει στα ελληνικά το εμβληματικό σύγγραμμα Musique, Mythe, Nature του François-Bernard Mâche.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΙΛΙΑΣ ΤΕΝΟΡΟΣ

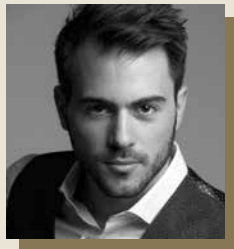

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε πιάνο, ανώτερα θεωρητικά, χορό και κλασικό τραγούδι στο Ελληνικό Ωδείο, καθώς και υποκριτική στην Ανώτερη Δραματική Σχολή Θεάτρου Τέχνης «Κάρολος Κουν». Πτυχιούχος του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ και της Ανώτερης Σχολής Δραματικής Τέχνης του Νέου Ελληνικού Θεάτρου, συνεργάστηκε με μουσικούς

και θεατρικούς οργανισμούς, όπως: Εθνική Λυρική Σκηνή, Μουσικά Σύνολα ΕΡΤ, Εθνικό Θέατρο, Θέατρο Τέχνης, Ένωση Ελλήνων Μουσουργών, Ορχήστρα των Χρωμάτων, Καμεράτα-Αρμονία Ατενεα, Ορχήστρα Μίκης Θεοδωράκης, Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, Ολύμπια Δημοτικό Μουσικό Θέατρο «Μαρία Κάλλας», Στέγη Ιδρύματος Ωνάση, Δημοτικό Θέατρο Πειραιά, Θέατρο Badminton, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, Φεστιβάλ Αθηνών & Επιδαύρου, Γυάλινο Μουσικό Θέατρο, Ίδρυμα Μιχάλη Κακογιάννης, με συνθέτες, όπως οι Θεόδωρος Αντωνίου, Γιώργος Κουμεντάκης, Άλκης Μπαλτάς, Χρήστος Λεοντής, Λένα Πλάτωνος, Διονύσης Τσακνής, Χαράλαμπος Γωγιός, Σοφία Καμαγιάννη, Δημήτρης Μαραμής, Θεοδωρής Αμπαζής, καθώς και με σκηνοθέτες, όπως οι Σπύρος Ευαγγελάτος, Κώστας Γαβράς, Κώστας Κουτσομούτης, Όλγα Μαλέα, Θωμάς Μοσχόπουλος, Κάρμεν Ρουγγέρη, Σταμάτης Φασουλής, Χριστόφορος Παπακαλιάτης, Arnaud Bernard, Σίμος Κακάλας, Εστέρ Αντρέ Γκονζάλες, Βίκτωρ Αρδίττης, Βασίλης Νικολαΐδης, Αποστολία Παπαδαμάκη, Πάρις Μέξης,

Renato Zanella, Νίκος Διαμαντής, Πέτρος Ζούλιας, Θέμελης Γλυνάτσης, Ελένη Ευθυμίου, Θάνος Παπακωνσταντίνου, Γιώργος Κουτλής κ.ά. Από το 2018 εργάζεται ως μουσικός παραγωγός στο Τρίτο Πρόγραμμα της Ελληνικής Ραδιοφωνίας.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΜΑΡΑΖΙΩΤΗΣ ΤΕΝΟΡΟΣ

Είναι απόφοιτος του Royal Conservatoire of Scotland (Master of Music in Vocal Performance) και του Πανεπιστημίου Keele της Αγγλίας (Bachelor of Arts in Music & Music Technology Dual Hons). Σπούδασε μονωδία στο Πατραϊκό Ωδείο και υπήρξε μέλος του Εργαστηρίου Μουσικού Θεάτρου του ΔΗ.Π.Ε. ΘΕ Πάτρας. Έχει συμπράξει με μουσικά σύνολα, όπως: Les Talens Lyriques, Καμεράτα, Ergon, Ο.Ν.Ε. Πατρών κ.ά. Έχει ερμηνεύσει ρόλους, όπως: Testo

(Monteverdi, “Il combattimento di Tancredi e Clorinda”), Anfinimo (Monteverdi, “Il ritorno d’Ulisse in Patria”), Arbace (Mozart, “Idomeneo”), Pedrillo (Mozart, “Die Entführung aus dem Serail”), Freddy Eynsford-Hill (Loewe, “My Fair Lady”), Δάσκαλος Αντώνης (Δούσης, «Τα μαγικά μαξιλάρια»), Starbuck (Παπαδημητρίου, “Moby Dick”), Anthony Candolino (McNally, “Master Class”), Νίκος (Παρασκάκης, «Στρέλλα»). Έχει συμμετάσχει στα έργα των Μπορμπούδακη («Ζ») και Τσοντάκη («Ο αέρας της Ελλάδας») ως μέλος φωνητικών συνόλων. Είναι μέλος του φωνητικού συνόλου MEIZON.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΕΛΗΤΣΑΝΙΩΤΗΣ ΒΑΡΥΤΟΝΟΣ

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε κλασσικό τραγούδι στην Ελλάδα με την Έφη Αδειλίνη (δίπλωμα μονωδίας, 2007) και συνέχισε στη Γερμανία με τους Carol Richardson-Smith και Jeff Smith, καθηγητές της Μουσικής Ακαδημίας στο Αννόβερο. Μελέτησε επίσης με τη σοπράνο Φωτεινή Κωστοπούλου και με τον Ιταλό βαρύτονο Gianni Maffeo.

Στην Εθνική Λυρική Σκηνή έχει ερμηνεύσει τους ρόλους: Schaunard (“La Bohème”), Paolo (“Simon Boccanegra”), Figaro (“Le nozze di Figaro”), Dr. Falke (“Die Fledermaus”), Edison (“Les Éclairs” του Philippe Hersant). Συμμετείχε στην Όπερα της βαλίτσας της ΕΛΣ, στις όπερες “Carmen” (Escamillo) και “Pagliacci” (Tonio). Το 2019 ερμήνευσε τον ρόλο του Alfio (“Cavalleria rusticana”) με την

Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης (Φεστιβάλ Επταπυργίου), ενώ το 2021 ερμήνευσε τον ρόλο του Scarria (“Tosca”) με τη Συμφωνική Ορχήστρα του Δήμου Θεσσαλονίκης. Υπό την αιγίδα της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ, συμμετείχε στο πρώτο ανέβασμα της όπερας «Μάρκος Μπότσαρης» του Νικολάου Μεταξά-Τζανή, τραγουδώντας τον ομώνυμο ρόλο, με τη Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών. Έχει συμπράξει με την Καμεράτα-Ορχήστρα φίλων της μουσικής στο Ρέκβιεμ του Mozart. Έχει επίσης συνεργαστεί με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών στην όπερα του Σπύρου Σαμάρα “Mademoiselle de Belle-Isle”, στον ρόλο του Chevalier d’Aunray και με την Ομάδα Μουσικού Θεάτρου Ραφή στη «Φροσύνη» του Παύλου Καρέρ (Ταχήρ/Ιγνάτιος). Έχει εμφανιστεί με το Εθνικό Θέατρο στην «Ειρήνη» του Αριστοφάνη, σε μουσική Νίκου Κυπουργού. Ερμήνευσε τον ρόλο του Θόα στην «Ιφιγένεια εν Ταύροις» του Gluck (παραγωγή του Ολύμπια, 2022/23).

10 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2024 20:30

ΣΥΝΑΥΛΙΑ
ΚΥΚΛΟΣ: ¡VIVA ESPAÑA!

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

¡VIVA ESPAÑA! - I

ΣΟΛΙΣΤ:
PABLO GÁLVEZ
ΒΑΡΥΤΟΝΟΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΣΕΛΙΚΑΣ

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΤΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΤΗΣ
ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ
ΘΕΡΒΑΝΤΕΣ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

GERÓNIMO GIMÉNEZ:
La Boda de Luis Alonso, εισαγωγή

FRANCISCO ALONSO:
La linda tapada, Canción del gitano, «En la cárcel de Villa»

PABLO SOROZÁBAL:
La tabernera del puerto, Romanza de Juan de Eguía, «No te acerques, no me persigas»

MANUEL DE FALLA:
La vida breve, Ισπανικός χορός

FEDERICO MORENO TORROBA:
Luisa Fernanda, Romanza di Vidal, «Luche la fe por il triunfo»

JOSÉ SERRANO:
La Canción del Olvido, Romanza de leonello, «Junto al puente de la peña»

MANUEL DE FALLA:
Αποσπάσματα από τη σουίτα του μπαλέτου El Amor Brujo

Εισαγωγή και σκηνή (1)
Χορός του τρόμου (3)
Ομαγικός κύκλος (4)
Τελετουργικός χορός της φωτιάς (5)

ΝΙΚΟΛΑΙ ΡΙΜΣΚΥ-ΚΟΡΣΑΚΟΒ:
Ισπανικό καπρίτσιο, έργο 34

I. Alborada - Vivo e strepitoso
II. Variaciones - Andante con moto
III. Alborada - Vivo e strepitoso
IV. Escena y Canto gitano - Allegretto
V. Fandango asturiano

ΣΥΝΤΟΜΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΜΑΪΡΑ ΜΗΛΟΛΙΔΑΚΗ

ZARZUELA, ΤΟ ΚΟΣΜΗΜΑ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Οι απαρχές του λυρικού θεάτρου στην Ισπανία τοποθετούνται στα 1630, κατά την περίοδο της βασιλείας του Φίλιππου Δ'. Στο διάστημα 1623-1653, ο Φίλιππος, ένθερμος υποστηρικτής των τεχνών, παρευρέθηκε σε 300 παραστάσεις, πολλές εκ των οποίων φιλοξενούνταν στο εξοχικό του ανάκτορο στα περίχωρα της Μαδρίτης που χρησίμευε ως ορμητήριο για το κυνήγι. Το ανάκτορο ονομάστηκε La Zarzuela (προφέρεται *θαρθουέλα*), από τους θάμνους με τρούμυρα που το περιβάλλαν (*zarzas*). Τα ψυχαγωγικά θεάματα που παίζονταν προς τέρψη των ευγενών ήταν συνήθως διασκευές των κλασικών μύθων, σύντομης διάρκειας και ανάλαφρης διάθεσης, με χορωδιακά μέρη και τραγουδιστούς διαλόγους. Μία από τις πρώτες

καταγεγραμμένες παραστάσεις αυτού του είδους, που ονομάστηκε zarzuela επειδή παιζόταν στο βασιλικό κληρονομημένο περίπτερο, είναι γνωστή με τον τίτλο «El jardín de Falerina». Το κείμενο υπογράφει ο σπουδαίος δραματουργός και ποιητής Pedro Calderón de la Barca και τη μουσική ο Juan Hidalgo de Polanco. Ο Calderón θεωρείται ο πρώτος λιμπρετίστας αυτής της ιδιότυπης μουσικής κωμωδίας που θα εξελιχθεί στο δημοφιλέστερο είδος ισπανικού θεάτρου. Μεταγενέστερα έργα του, όπως «La rúrgura de la rosa» ή «El laurel de Apolo» αναφέρονται ως zarzuelas.

Από το 1700 και μετά, με την άνοδο στον θρόνο της δυναστείας των Βουρβόνων και τη διάδοση της ιταλικής όπερας, το ενδιαφέρον για τη zarzuela θα ατονήσει. Στα μέσα του 18ου αιώνα, η νατουραλιστική tonadilla (ηθογραφικό ιντερμέτζο κωμικής διάθεσης)

του Ramón de la Cruz αφήνει πολύτιμη παρακαταθήκη για την αναβίωση της zarzuela έναν αιώνα αργότερα.

Στα 1850, το ισπανικό θέατρο αναγεννιέται: η σκηνοθεσία και η δραματουργία εκσυγχρονίζονται, νέα θέατρα χτίζονται και το κοινό διευρύνεται. Στον χώρο του λυρικού θεάτρου, η zarzuela εμφανίζεται ως φορέας του εθνικού στοιχείου στη μουσική έκφραση. Στον αντίποδα της ιταλικής όπερας, που θεωρείται η ψυχαγωγία της ελίτ, η zarzuela προβάλλει ως η μουσική του λαού, αντλεί τα θέματά της από την ισπανική παράδοση και τοποθετεί στη σκηνή πρωταγωνιστές που μιλούν ισπανικά· είδος υβριδικό, καθώς συνδυάζει το τραγούδι, τον χορό και την πρόζα σε απορροφήσει δημιουργικά τον πλούτο της λαϊκής κουλτούρας, σε μια εποχή που το αστικό και βιομηχανικό προφίλ της χώρας αλλάζει ραγδαία. Οι Ισπανοί συνθέτες του 19ου αιώνα που γράφουν μουσική για την όπερα, όπως οι Joaquín Gaztambide, Francisco Asenjo Barbieri, Tomás Bretón, Federico Chueca και Ruperto Chapí αρχίζουν να αντιλαμβάνονται την όπερα española ως κομμάτι της εθνικής ταυτότητας, σε μια παραχώρα περίοδο, όπου ο ισπανικός εθνικισμός, προκειμένου να εναντιωθεί στην πολιτική

διαφθορά, προτάσσει τις αξίες της ανόθευτης από κοσμοπολίτικες επιρροές λαϊκής παράδοσης· τις ίδιες αξίες προβάλλει και ο ρομαντισμός στη μουσική, αναβαθμίζοντας τον ρόλο της παράδοσης και υμνώντας τη φύση και τη ζωή στην ύπαιθρο.

Η zarzuela grande, ο τύπος της οποίας εμπνέεται από τη γαλλική opéra comique, την ιταλική opéra buffa και τη βιεννέζικη οπερέτα, είναι ένα είδος με υψηλές απαιτήσεις και αυστηρούς κανόνες. Η πλοκή της, άλλοτε κωμική και άλλοτε δραματική, αντλεί τα θέματά της από την ισπανική ιστορία, τα επεισόδια της οποίας λειτουργούν ως πλαίσιο για την αφήγηση των πλέον απίθανων ή παθιασμένων ερωτικών περιπετειών. Διαρθρώνεται σε τρεις πράξεις, οι άριες αναφέρονται ως romanzas (ρομάντσες) και τα ντουέτα μοιάζουν με εκείνα της όπερας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζουν τα χορωδιακά, που παίρνουν τη μορφή μιας πλήρους σκηνής, ενώ στο φινάλε συναντάμε την παράλληλη ανάπτυξη έως και πέντε φωνητικών γραμμών, στοιχεία που παραπέμπουν στο ιταλικό bel canto. Η χορωδία έχει εξέχουσα θέση στη zarzuela, καθώς θεωρείται ότι αντιπροσωπεύει τον ισπανικό λαό επί σκηνής, και τα φολκλορικά στοιχεία χαρακτηρίζουν τα

σκηνικά και τα κοστούμια. Η οικονομική κρίση του 1867 ανάγκασε τους ιδιοκτήτες των θεάτρων να αναζητήσουν παραγωγές με χαμηλό κόστος: έτσι, παράλληλα με τη zarzuela grande εμφανίζεται η μονόπρακτη zarzuela, απόγονος των ηθογραφικών tonadillas, που θα ονομαστεί género chico (μικρό είδος). Η διάρκεια της δεν υπερβαίνει τη μία ώρα, έχει λιγότερους ρόλους και απλούστερη πλοκή, συνήθως σατιρικού χαρακτήρα. Σταδιακά, το είδος αυτό κυριάρχησε στην Ισπανία και στην Αργεντινή. Ωστόσο, οι τρίπρακτες zarzuelas δεν έχασαν ποτέ την αίγλη τους και μάλιστα, στο Μπουένος Άιρες θεωρήθηκαν ως μορφή διασκέδασης των μεγαλοαστών.

Η zarzuela παραμένει εξαιρετικά δημοφιλής στις μέρες μας. Πολλές από τις παλαιότερες επιτυχίες εξακολουθούν να παρουσιάζονται στη Μαδρίτη, στο ιστορικό Teatro de la Zarzuela, που υποδέχτηκε για πρώτη φορά το κοινό το 1856. Στο αποψινό πρόγραμμα παρουσιάζονται για πρώτη φορά στη χώρα μας αντιπροσωπευτικά δείγματα της zarzuela από τα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Πρόκειται για ορχηστρικά κομμάτια και άριες που γράφτηκαν από συνθέτες που διέπρεψαν στο είδος αυτό, όπως οι Gerónimo Giménez, Francisco Alonso, Pablo Sorozábal,

Federico Moreno Torroba, José Serrano.

MANUEL DE FALLA: ΙΣΠΑΝΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΠΕΡΑ LA VIDA BREVE

Η δίπρακτη όπερα «La vida breve» («Η σύντομη ζωή») γράφτηκε κατά τα έτη 1904-1905 από τον Ισπανό συνθέτη Manuel de Falla, σε λιμπρέτο του συμπατριώτη του ποιητή Carlos Fernández-Shaw, σε ανδαλουσιανή διάλεκτο. Η όπερα αφηγείται την ιστορία της τσιγγάνας Salud, που ερωτεύεται παράφορα τον ευκατάστατο Paco. Όταν εκείνος παντρεύεται μία κοπέλα της δικής του κοινωνικής τάξης, η νεαρή τσιγγάνα πεθαίνει από θλίψη. Παρόλο που το έργο βραβεύτηκε σε έναν διαγωνισμό σύνθεσης, η πρεμιέρα του πραγματοποιήθηκε χρόνια αργότερα στη Νίκαια, τον Απρίλιο του 1913. Αν και η όπερα σπανίως ανεβαίνει σήμερα, ο «Ισπανικός χορός» από τη Β' Πράξη είναι το πιο διάσημο κομμάτι του έργου και έχει εμπνεύσει πολλές μεταγραφές. Το λαμπερό του θέμα παρουσιάζεται αρχικά από τα βιολιά και συμπαρασύρει στη συνέχεια όλη την ορχήστρα στη δίνη μιας μεγαλοπρεπούς μελωδίας με έντονο ταπεραμένο.

MANUEL DE FALLA: ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΟΥΙΤΑ ΤΟΥ ΜΠΑΛΕΤΟΥ EL AMOR BRUJO

Το εξωτικό και αισθαντικό ισπανικό μουσικό ιδίωμα έγινε γνωστό στο ευρύ κοινό κυρίως χάρη σε έργα Γάλλων και Ρώσων συνθετών, ανάμεσα στα οποία συγκαταλέγονται το «Ισπανικό καπίτσιο» του Rimsky-Korsakov, η ραψωδία για ορχήστρα «España» του Chabrier και η «Carmen» του Bizet. Το 1907, ο Manuel de Falla εγκαθίσταται στο Παρίσι, ενώ ο Debussy συνθέτει την «Ibéria», τη δεύτερη ορχηστρική εικόνα από το τρίπτυχο «Images pour orchestre», και ο Ravel ξεκινούσε την «Ισπανική ραψωδία» και τη μονόπρακτη όπερα «Η ισπανική ώρα» («L'heure espagnole»). Στα χρόνια της παραμονής του στο Παρίσι, ο συμπατριώτης του Isaac Albéniz ολοκληρώνει τον πιανιστικό κύκλο «Ibéria» και ο Enrique Granados τη σουίτα για πιάνο με τίτλο «Goyescas». Ωστόσο, ο de Falla συνέβαλε καθοριστικά στη διάδοση του ισπανικού χρώματος, καθώς ξεχωρίζει για τον ποιητικό του τρόπο να αναδεικνύει το φολκλορικό ιδίωμα, αποφεύγοντας τη μίμηση και αναδημιουργώντας ουσιαστικά το παραδοσιακό στοιχείο στη μουσική,

εντύπωση που ενισχύεται από τις ιμπρεσιονιστικές επιρροές στην ορχηστρική του γραφή.

Όταν ξέσπασε ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, ο de Falla επέστρεψε στη Μαδρίτη.

Η τσιγγάνικη καταγωγή χορεύτρια του flamenco Pastora Imperio, γνωστή και ως «η αυτοκράτειρα των ισπανικών χορών», ζητά από τον θεατρικό συγγραφέα Gregorio Martínez Sierra να της γράψει ένα σκηνικό έργο με χορό και τραγούδι: τη μουσική του ανέλαβε ο de Falla και η πρεμιέρα της πρώτης εκδοχής του έργου για μικρό ορχηστρικό σύνολο δόθηκε στις 15 Απριλίου 1915 στο Teatro Lara της Μαδρίτης, χωρίς να προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Δέκα χρόνια αργότερα, ο συνθέτης μεταγράφει το έργο ως μπαλέτο για συμφωνική ορχήστρα και σημειώνει τεράστια επιτυχία.

Η Ανδαλουσιανή τσιγγάνα Candela ερωτεύεται τον Carmelo, αλλά εμπόδιο στη σχέση τους στέκεται το φάντασμα του νεκρού εραστή της, που στοιχειώνει τους δύο νέους. Η Candela καταφεύγει μάταια σε μαγικές τελετές προκειμένου να διώξει το φάντασμα. Τότε, καθώς θυμάται πως ο εραστής της είχε αδυναμία στις όμορφες γυναίκες, αναθέτει στη φίλη της Lucia να τον ξελογιάσει.

Το τέχνασμα επιτυγχάνει και η Candela με τον Carmelo δίνουν επιτέλους το πρώτο τους φιλί, που διώχνει οριστικά το φάντασμα από τη ζωή τους.

Η σουίτα περιλαμβάνει οκτώ μέρη, ορισμένα εκ των οποίων έχουν διαγράψει τη δική τους αυτόνομη πορεία στο συμφωνικό ρεπερτόριο. Στην αποψινή συναυλία θα ακουστούν τέσσερα εξ αυτών· ανάμεσά τους, ο συναρπαστικός **Τελετουργικός χορός της φωτιάς**, που έγινε ευρέως γνωστός από την πιανιστική μεταγραφή του συνθέτη για τον Arthur Rubinstein.

ΝΙΚΟΛΑΙ RIMSKY-KORSAKOV: ΙΣΠΑΝΙΚΟ ΚΑΠΡΙΤΣΙΟ, ΕΡΓΟ 34

Ο Rimsky-Korsakov επισκέφτηκε την Ισπανία μόλις μία φορά κατά τη διάρκεια της ζωής του. Πολλά χρόνια αργότερα, οι εντυπώσεις του από την ιβηρική χερσόνησο αποτέλεσαν αφορμή για να ξεκινήσει να εργάζεται πάνω σε ένα έργο για βιολί και ορχήστρα, βασισμένο σε ισπανικά θέματα. Διατηρώντας τον προβεβλημένο ρόλο του βιολιού, το έργο ολοκληρώθηκε ως ορχηστρικό με τον τίτλο «Ισπανικό καπρίτσιο».

Η πρώτη εκτέλεση δόθηκε στις 12 Νοεμβρίου 1887 στην Αγία Πετρούπολη υπό τη διεύθυνση του συνθέτη. Όπως περιγράφει στην αυτοβιογραφία του ο Rimsky-Korsakov, οι μουσικοί της ορχήστρας ήταν τόσο ενθουσιώδεις στις πρόβες, που ο συνθέτης τους αφιέρωσε το έργο, αναγράφοντας τα ονόματα και των 67 μουσικών στο εξώφυλλο της παρτιτούρας.

Η βασικότερη αρετή του «Ισπανικού καπρίτσιο» είναι η εκπληκτική του ενορχήστρωση, που αναδεικνύει τα ηχοχρώματα και τις δεξιοτεχνικές δυνατότητες των οργάνων μέσα από σύντομες καντέντσες. Το έργο αποτελείται από πέντε μέρη. Η αρχική **Alborada** («τραγούδι της αυγής») συνιστά μία ζυγή, πανηγυρική εισαγωγή σε λα μείζονα με δύο χαρακτηριστικά σολιστικά περάσματα του κλαρινέτου. Στη συνέχεια, τα κόρνα εκθέτουν ένα αργό θέμα που παραλλάσσεται, καθώς επανεμφανίζεται με ολόένα και πληθωρικότερη μορφή από διαφορετικές οικογένειες οργάνων (**Variazioni**). Η **Alborada** ακούγεται ξανά στην τονικότητα της σι ύφεση μείζονα και με διαφορετική ενορχήστρωση, ενώ το βιολί αναλαμβάνει τον σολιστικό ρόλο που προηγουμένως είχε το κλαρινέτο. Το επόμενο μέρος ανοίγει με πέντε καντέντσες: κόρνα και τρομπέτες,

σόλο βιολί, φλάουτο, κλαρινέτο και άρπα κινούνται ραψωδικά, εισάγοντας μια τσιγγάνικη μελωδία (**Canto gitano**) που συμπαρασύρει όλη την ορχήστρα σε μια δυναμική κορύφωση. Το φινάλε στηρίζεται στον γρήγορο, παραδοσιακό χορό του **fandango**, με τις καστανιέτες να κυριαρχούν (**Fandango asturiano**). Θέματα και μοτίβα που έχουν ακουστεί επανέρχονται, με το θέμα της **Alborada** να οδηγεί στη θριαμβική κατάληξη.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΣΕΛΙΚΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Εξέκινσε τη διεθνή του σταδιοδρομία το 2005 όταν απέσπασε το μοναδικό βραβείο “Encouragement Award” στον φημισμένο Διεθνή Διαγωνισμό για νέους μαέστρους “Jean Sibelius” στο Ελσίνκι. Παλαιότερα είχαν προηγηθεί αρκετά πρώτα βραβεία στον διεθνή διαγωνισμό για διευθυντές ορχήστρας “Wiener Meisterkurse” στη Βιέννη, μεταξύ 2001/2005. Έκτοτε, τιμητικές μετακλήσεις τού επέτρεψαν να διευθύνει διάσημες ορχήστρες σε Ελλάδα, Γερμανία, Αυστρία, Φινλανδία, Δανία, Ρουμανία, Αλβανία, Ουκρανία, Πορτογαλία, Βουλγαρία, Κύπρο και Η.Π.Α., σε σημαντικές αίθουσες συναυλιών, όπως το Konzerthaus της Βιέννης, το Finlandia Hall στο Ελσίνκι, το Radio Kulturhaus της Κοπεγχάγης, την Αίθουσα Φιλαρμονικής του Κιέβου, το Ηρώδειο, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, το Μέγαρο

Μουσικής Θεσσαλονίκης, το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, τη Στέγη Ιδρύματος Ωνάση κ.ά.

Είναι μόνιμος Αρχιμουσικός της Συμφωνικής Ορχήστρας Δήμου Αθηναίων και παλαιότερα διετέλεσε Συνεργάτης Αρχιμουσικός της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Έχει ηχογραφήσει για την εταιρεία Subways και Parma Records. Επαινετικές κριτικές έχουν δημοσιευτεί για πολυάριθμες συναυλίες του σε ελληνικά και ξένα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Οι σπουδές του περιλαμβάνουν σπουδές στη διεύθυνση ορχήστρας και στη μουσική σύνθεση στο Πανεπιστήμιο Μουσικής και Παραστατικών Τεχνών της Βιέννης με καθηγητές τους Leopold Hager, Erwin Acel και Herbert Lauermann και στο Hellenic-American University με τον Θεόδωρο Αντωνίου, στην πολιτιστική διαχείριση στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, στα ανώτερα θεωρητικά της μουσικής, καθώς και στο βιολί με την Nancy Bargerstock. Έργα του έχουν παρουσιαστεί σε Ελλάδα και εξωτερικό από ποικίλα μουσικά σύνολα και ορχήστρες. Είναι καθηγητής διεύθυνσης ορχήστρας και διδάσκει στο Ωδείο Αθηνών.

PABLO GÁLVEZ ΒΑΡΥΤΟΝΟΣ

Γεννημένος στην πόλη Guadix (Γουαδίξ) στη Γρανάδα, ο Pablo Gálvez είναι απόφοιτος της Φαρμακευτικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Γρανάδας. Απέκτησε τίτλο μεταπτυχιακών σπουδών (Masters) στο λυρικό τραγούδι και τη σκηνική ερμηνεία από το Πανεπιστήμιο της Jaén (Χαέν, Ανδαλουσία). Συνεχίζει τη μελέτη με τους Coral Morales και Giulio Zappa, ενώ στο παρελθόν έχει μελετήσει με δασκάλους, όπως οι Renato Bruson, Mariella Devia, Teresa Berganza και Carlos Chausson, καθώς και με πιανίστες, όπως οι Michele D'Elia, Rubén Fernández Aguirre και Hana Lee. Έχει επίσης μαθητεύσει πλάι σε αρχιμουσικούς, όπως οι Daniel Oren, Francesco I. Ciampa, Daniele Callegari, Carlo Rizzi και Óliver Díaz. Έχει συνεργαστεί με σκηνοθέτες, όπως οι Hugo de Ana, Emilio Sagi, Silvia Paoli, Nicola Berloffa και Rosetta Cucchi. Απέσπασε

το πρώτο βραβείο στον διαγωνισμό για νέα ταλέντα Concurso Juventudes Musicales España (2009), ενώ το 2016 κέρδισε το βραβείο ρόλου για τον Guglielmo στην όπερα του Mozart “Cosi fan tutte” στον διαγωνισμό As.Li.Co. Το 2017, απέσπασε το τρίτο βραβείο στον διαγωνισμό Concurso Internacional de Canto “Ciudad de Logoño”.

Έχει ερμηνεύσει τους ρόλους: Belcore (“L'elisir d'amore”, Teatro Sociale di Como), Il Conte (Le nozze di Figaro, Opera (e)studio, Ópera de Tenerife και Teatro Comunale di Bologna), Guglielmo (As.Li.Co.), Le Comte de Toulouse (Verdi, “Jérusalem”, Teatro Regio di Parma και Tchaikovsky Concert Hall), Valentin (Faust) και Giorgio Germont (“La traviata”, Ópera de Tenerife), Prosdócimo (“Il turco in Italia”, Ópera de Oviedo), Don Alvaro (“Il viaggio a Reims”, Accademia Rossiniana 2018), Taddeo (“L'italiana in Algeri”, Teatro Comunale di Bologna), Dottor Bartolo (“Il barbiere di Siviglia”, Teatro Bellini di Catania). Επίσης, έχει ερμηνεύσει ρόλους από το ρεπερτόριο της zarzuela (Θαρρουνέλα), όπως Leonello (“La Canción del Olvido”), Lorenzo Pérez (“Doña Francisquita”) και Vidal Hernando (“Luisa Fernanda”).

2 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΕΥΝΑΥΛΙΑ

20:30

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

©Ilias Sakalak

A N T O N B R U C K N E R

«Ο ΣΥΝΘΕΤΗΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ»

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΤΡΟΥ

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

Συμφωνία αρ.4 σε μι ύφεση μείζονα, «Ρομαντική»

I. Bewegt, nicht zu schnell

II. Andante, quasi allegretto

III. Scherzo: Bewegt – Trio: Nicht zu schnell, keinesfalls schleppend

IV. Finale: Bewegt, doch nicht zu schnell

ΣΥΝΤΟΜΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΜΑΪΡΑ ΜΗΛΟΛΙΔΑΚΗ

Μεσαιωνική πόλη – ξημέρωμα – πρωινό
κάλεσμα ηχεί από το φρούριο της πόλης –
οι πύλες ανοίγουν – πάνω στα υπερήφανα
άλογά τους οι ιππότες καλπάζουν στην
ύπαιθρο και η μαγεία της φύσης τους
τυλίγει – μουρμουρητά του δάσους –
κελάδημα του πουλιού – η ρομαντική
εικόνα μεγαλώνει...

ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΘΕΤΗ

Ο χαρακτηρισμός «ρομαντική», που ο ίδιος ο Bruckner χρησιμοποίησε για την Τέταρτη Συμφωνία του, απορρέει από τον επαναπροσδιορισμό των αντιλήψεων για τον πολιτισμό και τη φύση κατά την περίοδο του ρομαντισμού. Ο όρος δηλώνει την πρόθεσή του να υμνήσει την ανυπέροχτη φυσική ομορφιά, στην οποία αναγνωρίζει πνευματική διάσταση, και τις χαρές της ανεπιτήδευτης ζωής κοντά

στη φύση, αξίες που προβάλλονται στη γερμανική λογοτεχνία των αρχών του 19^{ου} αιώνα. Από την άλλη, ο ίδιος ο συνθέτης αποκαλύπτει την προγραμματική διάσταση του έργου και συνδέει τον ρομαντικό χαρακτήρα της Συμφωνίας με το μεσαιώνα, τους ιππότες που καλπάζουν πάνω στα άλογά τους και το κυνήγι. Η εκτεταμένη χρήση του κόρνου, τα σαλπίσματα του οποίου μεταφέρουν

εικόνας κυνηγιού μέσα στα δάση, συνηγορεί προς αυτή την ερμηνευτική κατεύθυνση.

Το αρχικό σχέδιασμα του έργου τοποθετείται στα τέλη του 1873, με την πρώτη εκδοχή να ολοκληρώνεται τον Νοέμβριο του 1874. Μέσα στα επόμενα χρόνια θα ακολουθήσει μια σειρά αναθεωρήσεων, με σημαντικότερη αυτή του 1878, που θα δώσει στο έργο την τελική του μορφή, πέρα από κάποιες μεταγενέστερες παρεμβάσεις ήσσονος σημασίας. Η πρώτη παρουσίαση της Συμφωνίας έγινε στις 20 Φεβρουαρίου 1881 στη Βιέννη υπό τη διεύθυνση του κορυφαίου αρχιμουσικού Hans Richter και απέσπασε διθυραμβικές κριτικές, έστω και αν η σύνδεση του ονόματος του συνθέτη με τον Wagner, στην επιρροή του οποίου ο Bruckner οφείλει τη στροφή του προς τη συμφωνική μουσική, προδίδετε αρνητικά το αυστριακό κοινό της εποχής.

Η Τέταρτη είναι κατά γενική παραδοχή η πιο προσιτή και εύληπτη από τις μεγαλόπνοες συμφωνίες του, ενώ παραμένει μέχρι σήμερα η πλέον δημοφιλής. Αν και συχνά ο Bruckner συσχετίζεται με τον Mahler, καθώς πρόκειται για δύο συνθέτες που διακρίθηκαν κυρίως για τις εμβληματικές τους συμφωνίες, η μουσική του Bruckner,

άρρηκτα συνυφασμένη με τη θρησκευτικότητα του, μας εισάγει σε έναν κόσμο διαυγή, τον οποίο η ακλόνητη χριστιανική πίστη έχει απαλλάξει από το μεταφυσικό σκότος· ο κόσμος αυτός ανατέμνει την πεπερασμένη ανθρώπινη συνθήκη μέσα από το πρίσμα της αιωνιότητας του καθολικισμού και οικοδομείται πάνω στα βιώματα του συνθέτη και την ταπεινή φύση του χαρακτήρα του. Έτσι, ενώ το σπαρακτικό σύμπαν του Mahler αναδύεται μέσα από τις αγωνιώδεις υπαρξιακές του αναζητήσεις, η ιερότητα στον Bruckner ενδύεται το δωρικό μεγαλείο ενός καθεδρικού ναού. Στην εντύπωση αυτή συμβάλλει και ο αριστοτεχνικός τρόπος με τον οποίο ο συνθέτης σμιλεύει το συμφωνικό υλικό, ως έμπειρος οργανίστας με εντυπωσιακές επιδόσεις στον αυτοσχεδιασμό: πράγματι, ο Bruckner αντιμετωπίζει συχνά την ορχήστρα ως ένα εικονικό εκκλησιαστικό όργανο, φροντίζοντας οι συνηχήσεις των εγγόρδων, των ξύλινων πνευστών και των χάλκινων να μην αποδυναμώνουν τη μοναδική ταυτότητα των επιμέρους ηχοχρωμάτων. Μάλιστα, ο συνθέτης συνήθιζε να αυτοσχεδιάζει στο όργανο πάνω σε θέματα που στη συνέχεια επεξεργαζόταν στα συμφωνικά του έργα. Αυτές είναι οι αρετές που οδήγησαν τον σπουδαίο συνθέτη

Hugo Wolf να τον τοποθετήσει ανάμεσα στον Beethoven και τον Liszt, ως αναγνώριση του μουσικού οράματος που ενέπνευσε την Τέταρτη Συμφωνία, σε μια εποχή που το έργο του δεν είχε γίνει ευρέως αποδεκτό. Η ευφυΐα της συμφωνικής αρχιτεκτονικής του σε συνδυασμό με την πνευματικότητα του αποτυπώνονται στη ρήση του γερμανού φιλοσόφου Ernst Bloch: «η μουσική του μοιάζει πράγματι να είναι μέρος ενός θεϊκού μαθηματικού σχεδίου».

Το θεματικό υλικό του πρώτου μέρους ακολουθεί τη δομή της σονάτας. Η Συμφωνία ξεκινά με ένα μοτίβο σε μι ύφεση μείζονα από το κόρντο πάνω στη διάφανη συνοδεία των εγχόρδων, μια κατεξοχήν ρομαντική χειρονομία που παραπέμπει στον Beethoven, τον Weber και τον Wagner. Τα ξύλινα πνευστά απαντούν στο σάλπισμα του κόρνου και η μουσική αναπτύσσεται δυναμικά πάνω σε ένα ρυθμικό σχήμα που συναντάμε γενικότερα στη μουσική του Bruckner. Οι βιόλες εισάγουν ένα νέο θέμα, εμπνευσμένο από το κάλεσμα ενός πουλιού, που στη συνέχεια περνά στα βιολοντσέλα και εμπλουτίζεται αντιστικτικά από τα βιολιά.

Ο συνθέτης περιγράφει το δεύτερο μέρος ως «σερενάτα» ή

«προσευχή». Ωστόσο, το εσωστρεφές θέμα στα βιολοντσέλα και η ρυθμικότητα της βασικής γραμμής δημιουργούν αρχικά την εντύπωση ενός πένθιμου εμβατηρίου. Στην πορεία, η διάθεση της μουσικής γίνεται μάλλον στοχαστική και θυμίζει μια συλλογή από λυρικά στιγμιότυπα ενός περιπάτου στην εξοχή. Όταν οι βιόλες εισάγουν το δεύτερο θέμα, η μουσική αρχίζει να κινείται μέσα από διάφορα ηχοχρωματικά μονοπάτια προς την κορύφωση για να αναδιπλωθεί σταδιακά στην αρχική της εσωστρέφεια.

Το σκέρτσο που ακολουθεί έχει σύμφωνα με τον συνθέτη «κυνηγετικό» χαρακτήρα (*Jadscherzo*). Τα νευρώδη σαλπίσματα των κόρνων σηματοδοτούν το κάλεσμα για το κυνήγι. Το ενδιάμεσο τρίο αξιοποιεί τον ρυθμό του Ländler, παραδοσιακού χορού της Αυστρίας, για να απεικονίσει την ανάπαυλα των κυνηγών και το μεσημεριανό γεύμα κάτω από τα δέντρα.

Το φινάλε καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος της Συμφωνίας και βασίζεται τόσο σε νέο θεματικό υλικό, όσο και στην επαναφορά μοτίβων από προηγούμενα μέρη. Η μάλλον δυσοίωνη έναρξη, που έρχεται σε αντιπαράθεση με το εναρκτήριο θέμα του πρώτου

μέρους, καταλήγει σύντομα σε μια καταγιστική παρουσίαση του κύριου θέματος από το σύνολο της ορχήστρας. Πράγματι, ο συνθέτης χρησιμοποιεί για το φινάλε τους όρους «καταιγίδα» ή σε άλλη περίπτωση «καρναβάλι». Η ποιμνική ατμόσφαιρα επανέρχεται στο λυρικό δεύτερο θέμα. Μετά την επεξεργασία και την επανέκθεση, η Συμφωνία ολοκληρώνεται με μια αποθεωτική coda.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΕΤΡΟΥ
 ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Ο Γιώργος Πέτρου, ένας από τους πλέον διακεκριμένους διευθυντές ορχήστρας της γενιάς του, διαγράφει μια λαμπρή διεθνή σταδιοδρομία, με τακτικές εμφανίσεις σε σπουδαία θέατρα και αίθουσες συναυλιών και συνεργασίες με διάσημες ορχήστρες. Θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους σύγχρονους ερμηνευτές της μουσικής του 18ου αιώνα, διαθέτοντας ένα ευρύτατο ρεπερτόριο, με έμφαση στις ιστορικές πρακτικές ερμηνείας και την όπερα. Τα τελευταία χρόνια έχει ασχοληθεί παράλληλα και με τη σκηνοθεσία μουσικού θεάτρου και όπερας, υπογράφοντας σημαντικές παραγωγές σε Ελλάδα και εξωτερικό. Από το 2021 είναι Καλλιτεχνικός Διευθυντής στο ιστορικό Διεθνές Φεστιβάλ Handel του Γκέτινγκεν. Έχει τιμηθεί με το δισκογραφικό βραβείο ECHO Klassik, ενώ

ήταν υποψήφιος στα βραβεία Grammy 2018 για την καλύτερη ηχογράφηση όπερας. Η γαλλική κυβέρνηση τον τίμησε με τον τίτλο του «Ιππότη Γραμμάτων και Τεχνών», ενώ η Royal Academy of Music του Λονδίνου με τον τιμητικό τίτλο “Associate” (ARAM). Η Ένωση Κριτικών Θεάτρου και Μουσικής του απένειμε το Μεγάλο Βραβείο Μουσικής για το 2018. Ο Γιώργος Πέτρου έχει πραγματοποιήσει πολυάριθμες ηχογραφήσεις για τις μεγαλύτερες διεθνείς δισκογραφικές εταιρείες (Deutsche Grammophon, Decca, Oehms Classics, MDG), οι οποίες έχουν αποσπάσει σημαντικότερες διεθνείς διακρίσεις. Σπούδασε πιάνο στο Ωδείο Αθηνών και ολοκλήρωσε τις σπουδές του στο Royal College of Music και τη Royal Academy of Music του Λονδίνου με υποτροφίες της ίδιας της Βασιλικής Ακαδημίας και του Ιδρύματος Ωνάση.

16 ΜΑΡΤΙΟΥ 2024

ΕΥΝΑΥΓΙΑ

20:30

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

©Gatsi

ΘΑΛΑΣΣΑ

ΣΟΛΙΣΤ:
EMMANUELLE BERTRAND
ΒΙΟΛΟΝΤΣΣΕΛΟ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΣΕΛΙΚΑΣ

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

BENJAMIN BRITTEN

Τέσσερα θαλασσινά ιντερλούδια
από την όπερα Peter Grimes,
έργο 33A

- I. Lento e tranquillo
- II. Allegro spiritoso
- III. Andante comodo e rubato
- IV. Presto con fuoco

JEAN SIBELIUS

Συμφωνία αρ.3 σε ντο μείζονα,
έργο 52

- I. Allegro moderato
- II. Andantino con moto, quasi allegretto
- III. Moderato – Allegro ma non tanto

EDWARD ELGAR

Κοντσέρτο για βιολοντσέλο και
ορχήστρα σε μι ελάσσονα, έργο 85

- I. Adagio – Moderato
- II. Lento – Allegro molto
- III. Adagio
- IV. Allegro – Moderato –
Allegro, ma non troppo

ΣΥΝΤΟΜΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΜΑΪΡΑ ΜΗΛΟΛΙΔΑΚΗ

**BENJAMIN BRITTEN:
ΤΕΣΣΕΡΑ ΘΑΛΑΣΣΙΝΑ
ΙΝΤΕΡΛΟΥΔΙΑ ΑΠΟ
ΤΗΝ ΟΠΕΡΑ PETER
GRIMES, ΕΡΓΟ 33Α**

Η ορχηστρική σουίτα «Τέσσερα θαλασσινά ιντερλούδια» παρουσιάστηκε για πρώτη φορά από τη Φιλαρμονική Ορχήστρα του Λονδίνου στις 13 Ιουνίου 1945, έξι μέρες μετά την πρεμιέρα της όπερας «Peter Grimes», από την οποία αντλεί το υλικό της.

Η τρίπρακτη όπερα βασίζεται στο ποίημα του 18ου αιώνα του George Grabbe με τίτλο «Η κωμόπολις» και διαδραματίζεται σε μια απομονωμένη κοινότητα της Ανατολικής Αγγλίας. Στο επίκεντρο της πλοκής βρίσκεται ένας μισάνθρωπος και άξεστος ψαράς, ο Peter Grimes, ο οποίος συγκρούεται με την τοπική κοινωνία και ωθείται στην αυτοκαταστροφή, με

αφορμή τον μυστηριώδη θάνατο δύο μαθητευόμενών του. Ο συνθέτης ένωσε τα τέσσερα ιντερλούδια που χρησιμεύουν ως μεταβάσεις μεταξύ των σκηνών της όπερας σε ένα αυτόνομο ορχηστρικό έργο-η μουσική αφήγηση, υποβλητική στις εικόνες της και αποκαλυπτική στην προοικονομία της, παίρνει τη μορφή της καταβύθισης στον ψυχισμό των χαρακτήρων του δράματος, καθώς οι κάτοικοι του χωριού έρχονται αντιμέτωποι τόσο με τον Grimes, όσο και με τον εαυτό τους.

Το πρώτο ιντερλούδιο με τίτλο «Ξημέρωμα» είναι η μετάβαση από τον Πρόλογο στην Α' Πράξη. Η ορχήστρα χωρίζεται σε τρεις ομάδες: τα φλάουτα και τα βιολιά παίζουν μια στατική μελωδία κινούμενα τονικά στην ψηλή τους περιοχή, ενώ η άρπα, οι βιόλες και τα κλαρινέτα παρεμβάλλουν λαμπερά αρπίσματα. Η δραματική

ένταση πυκνώνει, καθώς τα υπόλοιπα όργανα, με τα χάλκινα να κυριαρχούν, εκτελούν δυσοίωνες συγχορδίες που φέρνουν στο νου τη ρυθμική κίνηση των κυμάτων.

Το δεύτερο πρελούδιο από την έναρξη της Β' Πράξης έχει τίτλο «Κυριακάτικο πρωινό». Η συνήχηση των κόρνων σε αιχμηρές τρίτες αναπαράγει τον ήχο από τις καμπάνες της εκκλησίας, μια εντύπωση που ενισχύουν τα ξύλινα πνευστά, τα έγχορδα και οι τρομπέτες, ενώ το φλάουτο συμπληρώνει την εικόνα του πρωινού με σύντομες φράσεις που παραπέμπουν στο ξύπνημα των πουλιών. Τέλος, η εκφραστική μελωδία των βιολιών αντλεί το υλικό της από την άρπα «Glitter of waves and glitter of sunlight», με την οποία η Ellen, η δασκάλα του χωριού που ο Grimes ελπίζει να παντρευτεί, χαιρετίζει τον κυριακάτικο ήλιο.

«Σελινόφως» είναι ο τίτλος του πρελούδιου που γεφυρώνει τη νύχτα με τη μέρα και μας εισάγει στην Γ' Πράξη, μετά τον θάνατο και του δεύτερου μαθητευόμενου του Grimes. Η μουσική, η οποία αντανακλά έξοχα τη δραματουργία της όπερας, καταδύεται στα βαθύτερα ηχοχρώματα των εγχόρδων σε διάλογο με τα πνευστά και ανεξίσταται αργά προς μια σπαρακτική κορύφωση, ακροβατώντας ανάμεσα στη στάση και

την κίνηση και δημιουργώντας ένα νυχτερινό τοπίο διάστικτο από αγωνία.

Η εντύπωση αυτή στηρίζεται μουσικά στο άκουσμα της μείζονας συγχορδίας σε δεύτερη αναστροφή, η επανάληψη της οποίας καθυστερεί τη λύση της, προκαλώντας μια αίσθηση αστάθειας και έντασης.

Το τέταρτο πρελούδιο με τίτλο «Καταιγίδα» εισάγει τη δεύτερη εικόνα της Α' Πράξης, στην οποία οι κάτοικοι αναζητούν καταφύγιο από την καταιγίδα που έχει ξεσπάσει στο καφενείο του χωριού. Η μουσική αναδεικνύει τη σαρωτική manía της φύσης, ενώ ακούγεται το θέμα από τη μελωδία του Grimes («What harbor shelters peace, away from tidal waves, away from storms?»). Ο Grimes τραγουδά την ίδια μελωδία, ως υπόμνηση, λίγο πριν χαθεί με τη βάρκα του στη θάλασσα.

**EDWARD ELGAR:
ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ
ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΟ ΚΑΙ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΣΕ ΜΙ
Ε Λ Α Σ Σ Ο Ν Α , Ε Ρ Γ Ο 85**

Η λήξη του αιματηρού Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου βρήκε την Ευρώπη ριζικά αλλαγμένη, να μετρά τις αναρίθμητες απώλειες σε ανθρώπινες ζωές. Το καλοκαίρι του 1918, ο Edward Elgar, στο απόγειο της ωριμότητάς του και παρά την κλονισμένη του υγεία, επιστρέφει στη σύνθεση και ολοκληρώνει τον Αύγουστο του 1919 το «Κοντσέρτο για βιολοντσέλο και ορχήστρα σε μι ελάσσονα», το τελευταίο μεγαλόπνοο συμφωνικό του έργο· ο θάνατος της αγαπημένης του συζύγου Alice τον Απρίλιο του 1920 του αφήνει χωρίς καμία διάθεση για νέες συνθέσεις.

Το Κοντσέρτο παίχτηκε για πρώτη φορά στις 27 Οκτωβρίου 1919 στο Queen's Hall από τη Συμφωνική Ορχήστρα του Λονδίνου υπό τη διεύθυνση του συνθέτη και με σολίστα τον Felix Salmond. Αν και η προμιέρα δεν ήταν θριαμβική, το Κοντσέρτο του Elgar αποτελεί σήμερα ένα από τα πιο αγαπημένα κοντσέρτα των τσελιστών και του κοινού, χάρη στον πηγαίο λυρισμό και την εξομολογητική του διάθεση.

Το πρώτο μέρος ανοίγει με έναν λυρικό μονόλογο του τσέλου, το

οποίο στη συνέχεια αναπτύσσει το ελεγειακό θέμα που εισάγουν οι βιόλες, μέσα σε μια ατμόσφαιρα φθινοπωρινής διάθεσης που μας οδηγεί στα βάθη ενός μελαγχολικού κόσμου. Το ακόλουθο σκέρτσο ξεκινά διακριτικά για να εξελιχθεί σε ένα σαρωτικό moto perpetuo, το οποίο ταλαντεύεται ανάμεσα στη μι ελάσσονα και τη σολ μείζονα, φανερώνοντας παιγνιώδη διάθεση.

Στον αντίποδα, το σύντομο αργό μέρος είναι ένα θρηνητικό «τραγούδι χωρίς λόγια», μία λαμπρή στιγμή λυρικής εσωστρέφειας, ενώ το φινάλε, το πιο μακροσκελές και θεματικά πλούσιο μέρος του έργου, ανοίγει με έναν μονόλογο του τσέλου, σε ανάλογο ύφος με αυτό της αρχής. Στην ευγενή δύναμη του τσέλου η ορχήστρα απαντά με στιβαρότητα, εξερευνώντας ένα μεγάλο εύρος διαθέσεων. Λίγη πριν το τέλος, το θέμα της αρχής του πρώτου μέρους επανέρχεται για να δώσει στο έργο τον αναστοχαστικό χαρακτήρα ενός ταξιδιού.

**JEAN SIBELIUS:
ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΡ.3
ΣΕ Ν Τ Ο Μ Ε Ι Ζ Ο Ν Α ,
Ε Ρ Γ Ο 52**

«Η Τρίτη Συμφωνία ήταν μια απογοήτευση για το κοινό, καθώς όλοι περίμεναν να μοιάζει με τη Δεύτερη. Όταν ανέφερα αυτό στον Gustav Mahler, εκείνος παρατήρησε ότι με κάθε νέα συμφωνία πάντα χάνεις κάποιους ακροατές προηγουμένως».

JEAN SIBELIUS, 1943

Λιγότερο θεαλλώδης από την Πρώτη, λιγότερο ηρωική από τη Δεύτερη και σίγουρα λιγότερο νεωτερική από την Τέταρτη, η Τρίτη Συμφωνία κέρδισε τη θέση της ανάμεσα στις κορυφαίες συμφωνικές συνθέσεις του Sibelius ως ένα ηλιόλουστο, βουκολικό προλούδι, γεμάτο ενέργεια, απλότητα και φολκλορική χάρη.

Η προμιέρα της δόθηκε στις 25 Σεπτεμβρίου 1907 στο Ελσίνκι, με τον συνθέτη στο πόντιουμ. Τον Σεπτέμβριο του 1904, ο Sibelius

αναφέρει για πρώτη φορά την Τρίτη Συμφωνία στην αλληλογραφία του. Ωστόσο, οι μουσικές ιδέες που θα τροφοδοτήσουν το έργο είναι προγενέστερες: όπως προκύπτει από τα προσχέδια εκείνης της περιόδου, ο συνθέτης εργάζεται παράλληλα πάνω σε διάφορα έργα και όταν μπαίνει στην εντατικότερη φάση επεξεργασίας της Τρίτης Συμφωνίας έχει μόλις ολοκληρώσει το συμφωνικό του ποίημα «Pohjola's Daughter», ενώ έχει αφήσει ημιτελή το συμφωνικό ποίημα «Luonnotar» και το ορατόριο «Marjatta» («Μαρία Παρθένος»).

Τα τρία αυτά έργα βασίζονται σε ιστορίες από την Καλεβάλα, το φινλανδικό εθνικό έπος, και μέρος του υλικού τους φαίνεται πως έχει χρησιμοποιηθεί στην Τρίτη Συμφωνία· υπέρ αυτής της άποψης συνηγορεί ο κυρίαρχος μνημτικός χαρακτήρας της.

Στην Τρίτη Συμφωνία ο εκφραστικός μαζικισμός του ρομαντισμού έχει ατονήσει μπροστά στις επιταγές λιτότητας της νεοκλασικής αισθητικής που πρεσβεύει ότι ο σχεδιασμός της μορφής οφείλει να υπαγορεύεται από τις λειτουργικές ανάγκες του έργου. Ως εκ τούτου, με την παραίτηση του επιστήθιου φίλου του Ferruccio Busoni, ο συνθέτης επιλέγει μια ελαφρύτερη ενορχήστρωση:

σύμφωνα με τα λεγόμενά του, η Τρίτη Συμφωνία δεν πρέπει να παίζεται από ορχηστρικό σύνολο με περισσότερους από πενήντα μουσικούς. Μια άλλη ιδιαιτερότητα της Συμφωνίας είναι ότι προτάσσει τον ρυθμό αντί της μελωδίας· αυτή η ανατρεπτική προσέγγιση θα προετοιμάσει το έδαφος για τη ρηξικέλευθη «Ιεροτελεστία της άνοιξης» του Stravinsky (1913).

Το πρώτο μέρος εμφανίζει την κλασική γεωμετρία που συναντάμε στα συμφωνικά κομψοτεχνήματα του Haydn και του Mozart. Το νευρώδες εναρκτήριο μοτίβο στα βιολοντσέλα και τα κοντραμπάσα οδηγεί σε συγχροδίες με εμφανείς αναφορές στη λαϊκή παράδοση της Φινλανδίας. Και ενώ το πρώτο θέμα στη λαμπερή ντο μείζονα μοιάζει κυρίαρχο, ο συνθέτης, με έναν εντυπωσιακό αρμονικό ελιγμό από τα γαλλικά κόρνα, εισάγει το δεύτερο θέμα στα βιολοντσέλα σε σι ελάσσονα. Οι συνεχείς μεταμορφώσεις των δύο θεμάτων οδηγούν το πρώτο μέρος στην κορύφωση μέσα από την ενεργητική περιδίνηση των δέκατων έκτων.

Το αργό μέρος ξεκινά νοσταλγικά, σαν ένα παραδοσιακό τραγούδι. Ωστόσο, η απλότητά του είναι παραπλανητική και η δομή του προκαλεί ερωτηματικά, καθώς άλλοτε προσομοιάζει με μορφή

σονάτας, άλλοτε εμφανίζει στοιχειότητα του ροντό και άλλοτε πάλι θυμίζει σουίτα με παραλλαγές, ενώ το θέμα παρουσιάζεται τρεις φορές με διαφορετικό τρόπο.

Το τρίτο μέρος είναι το πλέον σπιβαρό αρμονικά στη μέχρι τότε καριέρα του Sibelius. Ο συνθέτης το περιγράφει ως την «αποκρυστάλλωση της σκέψης μέσα από το χάος». Το χάος προκαλείται μέσα από δαιδαλώδεις αλληλοεπιδράσεις των μοτίβων και διαλύεται σταδιακά, καθώς αναδύεται το θέμα του ύμνου, το οποίο αναπτύσσεται χωρίς ρομαντικές υπερβολές, αλλά με δοξαστική δύναμη που κατακλύζει το φινάλε της Συμφωνίας.

Η τριμερής διάρθρωση του έργου ενδεχομένως να οφείλεται στην εικαζόμενη προγραμματική του οικονομία: κατά μία άποψη, τα τρία μέρη αντιστοιχούν στη γέννηση, την ταφή και την ανάσταση του Χριστού στο λιμπρέτο του ορατορίου «Marjatta», από το μουσικό υλικό του οποίου προέρχεται και ο ύμνος του φινάλε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΣΕΛΙΚΑΣ
ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Ξεκίνησε τη διεθνή του σταδιοδρομία το 2005 όταν απέσπασε το μοναδικό βραβείο “Encouragement Award” στον φημισμένο Διεθνή Διαγωνισμό για νέους μαέστρους “Jean Sibelius” στο Ελσίνκι. Παλαιότερα είχαν προηγηθεί αρκετά πρώτα βραβεία στον διεθνή διαγωνισμό για διευθυντές ορχήστρας “Wiener Meisterkurse” στη Βιέννη, μεταξύ 2001/2005. Έκτοτε, τιμητικές μετακλήσεις τού επέτρεψαν να διευθύνει διάσημες ορχήστρες σε Ελλάδα, Γερμανία, Αυστρία, Φινλανδία, Δανία, Ρουμανία, Αλβανία, Ουκρανία, Πορτογαλία, Βουλγαρία, Κύπρο και Η.Π.Α., σε σημαντικές αίθουσες συναυλιών, όπως το Konzerthaus της Βιέννης, το Finlandia Hall στο Ελσίνκι, το Radio Kulturhaus της Κοπεγχάγης, την Αίθουσα Φιλαρμονικής του Κιέβου, το Ηρώδειο, το Μέγα-

ρο Μουσικής Αθηνών, το Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, τη Στέγη Ιδρύματος Ωνάση κ.ά.

Είναι μόνιμος Αρχιμουσικός της Συμφωνικής Ορχήστρας Δήμου Αθηναίων και παλαιότερα διετέλεσε Συνεργάτης Αρχιμουσικός της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Έχει ηχογραφήσει για την εταιρεία Subways και Parma Records. Επαινετικές κριτικές έχουν δημοσιευτεί για πολυάριθμες συναυλίες του σε ελληνικά και ξένα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Οι σπουδές του περιλαμβάνουν σπουδές στη διεύθυνση ορχήστρας και στη μουσική σύνθεση στο Πανεπιστήμιο Μουσικής και Παραστατικών Τεχνών της Βιέννης με καθηγητές τους Leopold Hager, Erwin Acel και Herbert Lauer mann και στο Hellenic-American University με τον Θεόδωρο Αντωνίου, στην πολιτιστική διαχείριση στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, στα ανώτερα θεωρητικά της μουσικής, καθώς και στο βιολί με την Nancy Bargerstock. Έργα του έχουν παρουσιαστεί σε Ελλάδα και εξωτερικό από ποικίλα μουσικά σύνολα και ορχήστρες. Είναι καθηγητής διεύθυνσης ορχήστρας και διδάσκει στο Ωδείο Αθηνών.

EMMANUELLE
BERTRAND
ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΟ

Η Emmanuelle Bertrand πρωταγωνιστεί στην ευρωπαϊκή σκηνή του τσέλου. Εμφανίζεται στις σπουδαιότερες αίθουσες συναυλιών ως σολίστ και ως ερμηνεύτρια έργων μουσικής δωματίου. Το 2022, ψηφίστηκε ως σολίστ της χρονιάς (“Instrumental Soloist of the Year”) στα γαλλικά βραβεία Victoires de la Musique. Σπούδασε στα Ωδεία της Λυών και του Παρισιού (Conservatoires Supérieurs). Έχει κερδίσει πολυάριθμους διεθνείς διαγωνισμούς και βραβεία. Έχει ψηφιστεί ως καλλιτέχνης της χρονιάς (“Artist of the Year”) από το περιοδικό Diapason και τους ακροατές του France Musique το 2011. Έγινε γνωστή στο ευρύ κοινό για πρώτη φορά όταν βραβεύτηκε στα Victoires de la musique 2002. Σε ηλικία 25 ετών γνώρισε τον συνθέτη Henri Dutilleux, ο οποίος την χαρακτήρισε «πραγματική αποκάλυψη». Εκτοτε, πολλοί

συνθέτες τής έχουν αφιερώσει τα έργα τους. Έχει πραγματοποιήσει την παγκόσμια πρεμιέρα του έργου “Chanson pour Pierre Boulez” του Luciano Berio. Κατά την ίδια περίοδο, δημιούργησε ένα ντουέτο με τον πιανίστα Pascal Amoyel, σύντροφό της στη σκηνή και τη ζωή. Εκτός από τα κορυφαία έργα του ρεπερτορίου, οι δυο τους παρουσιάζουν έργα που έχουν ξεχαστεί. Από το 2012 έχει την καλλιτεχνική διεύθυνση του διεθνούς φεστιβάλ τσέλου του Μποβέ (Festival International de Violoncelle de Beauvais).

Από το 2008 διδάσκει μουσική δωματίου στο Ωδείο του Παρισιού (Conservatoire National Supérieur de Musique et de Danse de Paris), όπου το 2022 ανέλαβε καθήκοντα ως καθηγήτρια τσέλου και έγινε έτσι η πρώτη γυναίκα στην ιστορία του ιδρύματος που διορίζεται στη θέση αυτή. Το Ωδείο του Παρισιού λειτουργεί από το 1795.

29 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2024

20:30

ΣΥΝΑΥΛΙΑ
ΚΥΚΛΟΣ: FAURÉ

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ &
ΧΟΡΩΔΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

©Μενέλαος Μυρίλλας

ΠΑΣΧΑΛΙΝΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΣΟΛΙΣΤ:
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ
ΣΟΠΡΑΝΟ

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΕΛΗΤΣΑΝΙΩΤΗΣ
ΒΑΡΥΤΟΝΟΣ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
YUVAL ZORN

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΧΟΡΩΔΙΑΣ:
ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΠΕΡΗΣ

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ &
ΧΟΡΩΔΙΑ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

FELIX MENDELSSOHN:
Ψαλμός 114, έργο 51, «Όταν ο Ισραήλ έφυγε από την Αίγυπτο»

ΝΙΚΟΛΑΙ RIMSKY-KORSAKOV:
Το Μεγάλο Ρωσικό Πάσχα, έργο 36, Εισαγωγή

GABRIEL FAURÉ:
Ρέκβιεμ, έργο 48

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ
ΤΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ ΣΤΗΝ
ΕΛΛΑΔΑ.

ΣΥΝΤΟΜΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΛΑΣΤΟΣ

FELIX MENDELSSOHN:
ΨΑΛΜΟΣ 114, «ΟΤΑΝ
Ο ΙΣΡΑΗΛ ΕΦΥΓΕ
ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ»,
ΓΙΑ ΧΟΡΩΔΙΑ ΚΑΙ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ, ΕΡΓΟ 51

Εκτός από τα δύο μνημειώδη έργα θρησκευτικού περιεχομένου που συνέθεσε ο Felix Mendelssohn, τα ορατόρια "Παύλος" (1836) και "Ηλίας" (1846), στην εργογραφία του συνθέτη συγκαταλέγεται και μία σειρά από μικρότερες συνθέσεις που βασίζονται σε ψαλμούς και οι οποίες σήμερα δεν χαίρουν της ευρείας απήχησης των ορατορίων του. Ωστόσο, κατά τις δεκαετίες του 1830 και 1840, οι συνθέσεις αυτές υπήρξαν δημοφιλείς και παρουσιάζονταν συχνά στις μουσικές σκηνές της Ευρώπης.

Ο Ψαλμός 114 «Όταν ο Ισραήλ έφυγε από την Αίγυπτο» γράφτηκε το 1839 και παρουσιάστηκε για

πρώτη φορά στη Λειψία τον επόμενο χρόνο. Προτού η παρτιτούρα του έργου εκδοθεί, ο Mendelssohn έκανε ορισμένες αναθεωρήσεις στο χειρόγραφο με σκοπό το έργο να ενδυναμώσει τη δομική του συνάφεια και την οργανική ενότητα μεταξύ των μερών.

Πρόκειται για ένα έργο εμφανώς επηρεασμένο από το ορατόριο του Handel «Ο Ισραήλ στην Αίγυπτο», ένα έργο το οποίο ο Mendelssohn γνώριζε σε βάθος καθώς ο ίδιος είχε μελετήσει τα χειρόγραφα του Handel και είχε παρουσιάσει στο Ντύσελντορφ μία δική του αποκατεστημένη εκδοχή του έργου το 1835. Δύο βασικά στοιχεία που μαρτυρούν αυτή τη στενή σχέση μεταξύ των δύο έργων είναι ο κυρίαρχος ρόλος της χορωδίας (δεν υπάρχουν σολίστ τραγουδιστές) και η περιγραφικότητα με την οποία αποδίδεται μουσικά, έστω και περιστασιακά, το κείμενο.

Ο Ψαλμός 114 διαρθρώνεται σε έξι ενότητες, με τις τέσσερις πρώτες εξ αυτών να μελοποιούν τις οκτώ στροφές του ψαλμού ανά ζεύγη. Ο αντιστικτικές τεχνικές του Mendelssohn κυριαρχούν σε όλο το έργο, απόδειξη της βαθιάς επιρροής που είχε ο J. S. Bach και ο Handel στα θρησκευτικά του έργα. Ομοίως, η φωνητική γραφή τίθεται στην υπηρεσία του λόγου και της έκφρασης του θρησκευτικού στοιχείου, μέσα από μεγαλειώδη και περίτεχνα χορωδιακά μέρη.

NIKOLAI RIMSKY-KORSAKOV:
«ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΡΩΣΙΚΟ
ΠΑΣΧΑ». ΕΙΣΑΓΩΓΗ,
ΕΡΓΟ 36

Ολοκληρωμένο το 1888, το έργο αυτό αποτελεί το τρίτο και τελευταίο μιας σειράς ορχηστρικών συνθέσεων («Ισπανικό Καπρίτσιο» και «Σεχραζάτ», γραμμένα την ίδια περίοδο) στις οποίες αναδεικνύεται με τον πιο εύγλωττο τρόπο η εννοχρηστική δεινότητα του Rimsky-Korsakov. Ο ίδιος ο συνθέτης σημειώνει: «αυτή η περίοδος της δραστηριότητάς μου ολοκληρώνεται έχοντας φτάσει σε έναν υψηλό βαθμό εννοχρηστικής δεξιοτεχνίας και χρητικής λαμπρότητας, μακριά από την επιρροή του Wagner και εντός

των πλαισίων μιας τυπικής ορχηστρικής δυναμικής που όρισε ο Glinka».

Θεμελιωτής της Ρωσικής Εθνικής Μουσικής Σχολής, ο Nikolai Rimsky-Korsakov, μαζί με τα υπόλοιπα μέλη της περίφημης «Ομάδας των Πέντε» (τους συνθέτες: Modest Musorgsky, Alexander Borodin, Cesar Cui και Mily Balakirev) επεδίωξε τη διαμόρφωση ενός αμιγώς ρωσικού μουσικού ύφους, μακριά από τα πρότυπα που είχαν αναπτυχθεί στη Δύση. Η αναφορά του στη μεγάλη γιορτή της Ορθοδοξίας εντάσσεται ακριβώς σε αυτήν τη στροφή προς τις εθνικές παραδόσεις. Στο «Μεγάλο Ρωσικό Πάσχα», ο συνθέτης αντλεί το μουσικό του υλικό από ύμνους και ψαλμούς που περιλαμβάνονται στη συλλογή Obikhod, ένα από τα σημαντικότερα λειτουργικά βιβλία της Ρωσικής Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Πέρα όμως από τα εθνικά χαρακτηριστικά, οι μελετητές εντοπίζουν και αυτοβιογραφικά στοιχεία στο έργο αυτό. Έχοντας περάσει την παιδική του ηλικία στο Tikhvin, μια μικρή πόλη στην επαρχία του Novgorod 200 χιλιόμετρα ανατολικά της Αγίας Πετρούπολης, ο συνθέτης βίωσε τους εορτασμούς του Πάσχα στον καθεδρικό ναό της πόλης. Αυτό

που τον εντυπωσίασε ήταν η μαζική συμμετοχή πιστών από όλες τις κοινωνικές τάξεις, η επιβλητική παρουσία των ιερών που λειτουργούσαν, καθώς και η καθηλωτική ομορφιά των εκκλησιαστικών ύμνων που συνοδεύονταν από τους ήχους των καμπαναριών των παρακείμενων μοναστηριών.

Στην αυτοβιογραφία του, ο συνθέτης αναφέρει χαρακτηριστικά: «Τα στοιχεία που ήθελα να αποδώσω στο έργο μου ήταν αυτή η θρυλική και παγανιστική πλευρά της γιορτής, αυτή η μετάβαση από τη ζοφερή και μυστηριώδη βραδιά του Μεγάλου Σαββάτου στην αχαλίνωτα χαρμόσυνη γιορτή της Κυριακής του Πάσχα». Δεν είναι δύσκολο για τον ακροατή να αντιληφθεί τις προθέσεις αυτές του Rimsky-Korsakov ακούγοντας την Εισαγωγή αυτή. Ο συνδυασμός του χριστιανικού τελετουργικού με την παγανιστική έξαρση και η μετάβαση από τη σκοτεινή νωθρότητα του χειμώνα στη φλογερή αναγέννηση της φύσης αποδίδονται με τον πιο εύγλωττο τρόπο μέσα από μια αριστοτεχνική ορχηστρική γραφή με έντονες αντιθέσεις και προγραμματικό ύφος.

Η εισαγωγή ξεκινά με την υποβλητική αναφορά στον Ψαλμό 67 («Ας εγερθή ο Θεός») η οποία εναλλάσσεται με τη μελωδία από τον ύμνο

«Ένας Άγγελος έκλαψε», ενώ ακολουθούν στην επόμενη ενότητα (Allegro) μία ζωηρή μουσική αποτύπωση της φωνής του αρχάγγελου από την τρομπέτα και οι σχεδόν χορευτικές κωδωνοκρουσίες από τα τύμπανα και τα υπόλοιπα κρουστά που συνοδεύουν τη γοργή απαγγελία και τη χαρμόσυνη απόδοση του ύμνου «Χριστός Ανέστη εκ νεκρών». Η άκρως δεξιοτεχνική γραφή, τόσο στα σολιστικά όσο και στα ορχηστρικά μέρη, ο αριστοτεχνικός χειρισμός των ηχοχρωμάτων, η πλούσια αρμονική γλώσσα και οι εντυπωσιακές ρυθμικές εναλλαγές προσδίνουν στο έργο την εκφραστική δύναμη που αρμόζει στην κατανυκτική και συνάμα πανηγυρική φύση της γιορτής του Πάσχα.

GABRIEL FAURÉ: ΡΕΚΒΙΕΜ, ΕΡΓΟ 48

Στην πλούσια μουσική φιλολογία των Ρέκβιεμ, το φερώνυμο έργο του Fauré καταλαμβάνει ξεχωριστή θέση. Η διαφοροποίηση αυτή έχει ποικίλες εκφάνσεις και εκπορεύεται τόσο από την ίδια την ιδιοσυγκρασία του συνθέτη, όσο και από τη γενικότερη στάση του απέναντι στα καλλιτεχνικά ρεύματα της εποχής του.

Γεννημένος το 1845 στην πόλη

Pamiers στη νοτιοδυτική Γαλλία, ο Fauré από την ηλικία των 9 ετών έλαβε μαθήματα στη Σχολή Niedermeyer στο Παρίσι, μια σχολή αποκλειστικά αφιερωμένη στην εκκλησιαστική μουσική. Εκεί εκπαιδεύτηκε στην εκμάθηση εκκλησιαστικού οργάνου, στη διεύθυνση χορωδίας και στη σύνθεση. Η μύσή του σε αυτό του περιβάλλον και η εντρίφυσή του στην παλαιά μουσική έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της μουσικής του προσωπικότητας. Αναπτύσσοντας μία στιβαρή τεχνική, ο ίδιος ακολούθησε μία μοναχική μουσική διαδρομή, επιχειρώντας να διατηρήσει την ανεξαρτησία του, χωρίς να επηρεάζεται (τουλάχιστον εμφανώς) από τις επικρατούσες τάσεις και το ταραγμένο κλίμα της εποχής του. Παρακολουθώντας τα σύγχρονα μουσικά ρεύματα και χωρίς να υιοθετεί άκριτα ξένες θεωρίες, διαμόρφωσε ένα μουσικό ιδίωμα όπου αφομοίωνε δημιουργικά την παράδοση με τις σύγχρονες κατακτήσεις της τέχνης του.

Καθόλη τη συνθετική του πορεία, ο Fauré απέφυγε συνειδητά τις μεγαλόπνοες συνθέσεις και τις εκφραστικές υπερβολές της ρομαντικής και υστερορομαντικής αισθητικής. Αντίθετα, προτίμησε τις μικρές και ευσύνοπτες φόρμες, τη λιτότητα και την καθαρότητα

της έκφρασης και ένα περισσότερο εκλεπτυσμένο ύφος. Ένα άλλο στοιχείο που επίσης πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι το γεγονός ότι η στενή επαφή με τη θρησκευτική μουσική που ανέπτυξε στη Σχολή Niedermeyer δεν τον διαμόρφωσε σε έναν πιστό Καθολικό, καθότι ο ίδιος έβλεπε τον εαυτό του περισσότερο ως αγνωστικιστή.

Το Ρέκβιεμ γράφτηκε το 1888 και, σύμφωνα με τους βιογράφους του, αποτελεί απόρροια της συναισθηματικής κατάστασης που βρισκόταν μετά τον πρόσφατο χαμό του πατέρα του. Η αρχική εκδοχή του έργου περιελάμβανε πέντε μέρη και ήταν γραμμένη για εκκλησιαστικό όργανο και έγχορδα. Στη δεύτερη εκδοχή (1893) ο συνθέτης εμπλούτισε την ενορχήστρωση με ορισμένα πνευστά, τύμπανα και άρπα, ενώ προσέθεσε και δύο νέα μέρη. Η τρίτη και οριστική εκδοχή του έργου ολοκληρώθηκε το 1900 και προέβλεπε τη συμμετοχή μιας πλήρους συμφωνικής ορχήστρας. Το έργο διαφρώνεται σε επτά μέρη, με τον συνθέτη να επιλέγει συνειδητά την απόκλιση από την τυπική ακολουθία των λειτουργικών κειμένων. Είναι ενδεικτικό ότι, εν αντιθέσει με τη συνήθη πρακτική, ο Fauré παραλείπει τα μέρη «Dies Irae» και «Tuba mirum» όπου οι ομότεχνοι του είχαν την ευκαιρία

να αξιοποιήσουν στο έπακρο τις δραματικές δυνατότητες της ορχηστρικής και χορωδιακής γραφής, ενώ κάνει δύο νέες προσθήκες («Pie Jesu» και «In Paradisum»). Το αποτέλεσμα αυτών των δομικών αλλαγών είναι η θεώρηση του έργου αυτού ως ένα Ρέκβιεμ χωρίς την Τελική Κρίση.

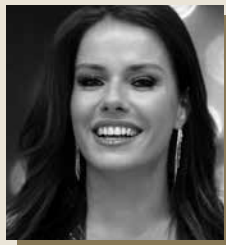
Πράγματι, το έργο διαπνέεται από μια νηφαλιότητα και μια ονειροπόλα διάθεση. Οι έννοιες της απλότητας, της λιτότητας, της διαυγούς και ευσύνοπτης έκφρασης κυριαρχούν και ορίζουν τον θρησκευτικό χαρακτήρα του έργου. Αντίστοιχα, οι καθαρές γραμμές της ορχηστρικής και φωνητικής γραφής, η εκλεπτυσμένη τροπικότητα του μουσικού του ιδιώματος και η διάφανη ενορχήστρωση αναδεικνύουν τη μυστηριακή, στοχαστική και γαλήνια πτυχή της νεκρώσιμης ακολουθίας. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε μία συνέντευξη που έδωσε το 1902, ο συνθέτης σχολίασε: «Έχει λεχθεί ότι το Ρέκβιεμ δεν εκφράζει τον φόβο για τον θάνατο και ότι κάποιος το αποκάλεσε νανούρισμα για τον θάνατο. Μα ακριβώς έτσι βλέπω εγώ τον θάνατο: μία ευτυχή απελευθέρωση, μία προσδοκία για την επουράνια ευτυχία, παρά μια οδυνηρή εμπειρία».

YUVAL ZORN
 ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Ο Yuval Zorn είναι ένας από τους πιο προβεβλημένους Ισραηλινούς αρχιμουσικούς της γενιάς του. Το ρεπερτόριό του είναι ευρύ, με ιδιαίτερη έμφαση στην όπερα και τη σύγχρονη μουσική. Οι εμφανίσεις του, τόσο από τη θέση του αρχιμουσικού, όσο και από εκείνη του πιανίστα έχουν μνηθεί από τους κριτικούς για την ευαισθησία, τη ζωντάνια και την ακρίβειά τους. Είναι ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Israel Music Festival, ενός σημαντικού μουσικού θεσμού του Ισραήλ. Κατείχε τη θέση του Kapellmeister στην Όπερα της Φρανκφούρτης. Υπήρξε μέλος του Young Artists Programme της Βασιλικής Όπερας του Λονδίνου. Έχει εμφανιστεί σε μεγάλα λυρικά θέατρα, έχει συμπράξει με σημαντικές ορχήστρες και σύνολα, σε κορυφαία φεστιβάλ του Ισραήλ, της Ευρώπης και της Αμερικής.

Έχει συνεργαστεί με την Όπερα του Ισραήλ και την Όπερα της Φρανκφούρτης. Οι εμφανίσεις του περιλαμβάνουν θέατρα και φεστιβάλ, όπως: το Teatro Municipal (Ρίο ντε Τζανέιρο), Royal Opera House (Λονδίνο), Rossini Opera Festival, Münchener Biennale, Ruhrtriennale, Φεστιβάλ Μουσικής Δωματίου της Ιερουσαλήμ, κ.ά. Έχει συνεργαστεί με ορχήστρες και σύνολα, όπως: London Philharmonia, Orchestra of the Age of Enlightenment, Bochumer Symphoniker, Orquestra Sinfônica Brasileira, Jerusalem Symphony Orchestra, Ensemble Modern, Ensemble Resonanz, Israeli Contemporary Players, Ensemble Meitar. Εμφανίζεται για πρώτη φορά στο θέατρο Ολύμπια.

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ
 ΣΟΠΡΑΝΟ

Γεννήθηκε στην Πάτρα όπου και ξεκίνησε τις μουσικές της σπουδές. Από νεαρή ηλικία ανήκει στο μόνιμο δυναμικό της ΕΛΣ. Έχει εμφανιστεί σε μερικά από τα μεγαλύτερα λυρικά θέατρα, όπως: Teatro alla Scala (Μιλάνο), Royal Opera House (Λονδίνο), Royal Danish Opera (Κοπεγχάγη), Bunkamura Concert Hall και Opera House (Τόκιο), Biwako Hall (Ότсу της Ιαπωνίας), Komische Oper (Βερολίνο), Teatro di San Carlo (Νάπολη), Teatro del Maggio Musicale Fiorentino (Φλωρεντία), Teatro Nacional de São Carlos (Λισαβόνα), Deutsche Oper am Rhein (Ντίσελντορφ) κ.ά. Έχει επίσης εμφανιστεί σε σημαντικές αίθουσες συναυλιών, όπως: Carnegie Hall και Merkin Concert Hall στη Νέα Υόρκη, Queen Elisabeth Hall και Cadogan Hall στο Λονδίνο, Musashino Concert Hall στο Τόκιο

κ.ά. Το ρεπερτόριό της περιλαμβάνει ρόλους, όπως: Königin der Nacht (“Die Zauberflöte”), Amina (“La sonnambula”), Lucia di Lammermoor, Donna Anna (“Don Giovanni”), Mimi (“La Bohème”), Violetta (“La traviata”), Olympia/Antonia (“Les Contes d’Hoffmann”), Marguerite (“Faust”), Gilda (“Rigoletto”), Konstanze/Blonde (“Die Entführung aus dem Serail”), Adina (“L’elisir d’amore”), Norina (“Don Pasquale”), Zerbinetta (“Ariadne auf Naxos”), Rosina (“Il barbiere di Siviglia”), Contessa Almaviva (“Le nozze di Figaro”), La Comtesse Adèle (“Le Comte Ory”).

Τον Οκτώβριο του 2021 τραγούδησε τον Ολυμπιακό Ύμνο στην τελετή αφής της Ολυμπιακής φλόγας στην Αρχαία Ολυμπία (24οι Χειμερινοί Ολυμπιακοί Αγώνες, Πεκίνο).

Τον Μάιο του 2023 τιμήθηκε από τον Θεσμό Maria Callas Monaco Gala and Awards με το βραβείο καλύτερου καλλιτέχνη όπερας, με αφορμή την επέτειο των 100 χρόνων από τη γέννηση της Μαρίας Κάλλας.

**ΓΙΑΝΝΗΣ
ΣΕΛΗΤΣΑΝΙΩΤΗΣ**
ΒΑΡΥΤΟΝΟΣ

Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε κλασικό τραγούδι στην Ελλάδα με την Έφη Αδειλίνη (δίπλωμα μονωδίας, 2007) και συνέχισε στη Γερμανία με τους Carol Richardson-Smith και Jeff Smith, καθηγητές της Μουσικής Ακαδημίας στο Αννόβερο. Μελέτησε επίσης με τη σοπράνο Φωτεινή Κωστοπούλου και με τον Ιταλό βαρύτονο Gianni Maffeo.

Στην Εθνική Λυρική Σκηνή έχει ερμηνεύσει τους ρόλους: Schaunard (“La Bohème”), Paolo (“Simon Boccanegra”), Figaro (“Le nozze di Figaro”), Dr. Falke (“Die Fledermaus”), Edison (“Les Éclairs” του Philippe Hersant). Συμμετείχε στην Όπερα της βαλίτσας της ΕΛΣ, στις όπερες “Carmen” (Escamillo) και “Pagliacci” (Tonio). Το 2019 ερμήνευσε τον ρόλο του Alfio

(“Cavalleria rusticana”) με την Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης (Φεστιβάλ Επταπυργίου), ενώ το 2021 ερμήνευσε τον ρόλο του Scarpia (“Tosca”) με τη Συμφωνική Ορχήστρα του Δήμου Θεσσαλονίκης. Υπό την αιγίδα της Φιλοσοφικής Σχολής του ΕΚΠΑ, συμμετείχε στο πρώτο ανέβασμα της όπερας «Μάρκος Μπότσαρης» του Νικολάου Μεταξά-Γζανή, τραγουδώντας τον ομώνυμο ρόλο, με τη Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών. Έχει συμπράξει με την Καμεράτα-Ορχήστρα φίλων της μουσικής στο Ρέκβιεμ του Mozart. Έχει επίσης συνεργαστεί με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών στην όπερα του Σπύρου Σαμάρα “Mademoiselle de Belle-Isle”, στον ρόλο του Chevalier d’Aunray και με την Ομάδα Μουσικού Θεάτρου Ραφή στη «Φροσύνη» του Παύλου Καρέρ (Ταχέρ/Ιγνάτιος). Έχει εμφανιστεί με το Εθνικό Θέατρο στην «Ειρήνη» του Αριστοφάνη, σε μουσική Νίκου Κυπουργού. Ερμήνευσε τον ρόλο του Θόα στην «Ιφιγένεια εν Ταύροις» του Gluck (παραγωγή του Ολύμπια, 2022/23).

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΠΕΡΗΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΧΟΡΩΔΙΑΣ

Ο Σταύρος Μπερής γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε κλασική κιθάρα, κλασικό τραγούδι και ανώτερα θεωρητικά. Με υποτροφία του Guildhall School of Music and Drama του Λονδίνου, ειδικεύτηκε στο μεταπτυχιακό τμήμα Παλαιάς Μουσικής. Έχει εμφανιστεί στο Λονδίνο με πολλά σύνολα Παλαιάς Μουσικής και έχει συνεργαστεί με τον David Roblou σε μπαρόκ όπερες των M. Locke, J. Blow και C. Monteverdi.

Τα τελευταία 29 χρόνια έχει έντονη καλλιτεχνική δραστηριότητα ως μαέστρος χορωδιών. Από τον Σεπτέμβριο του 1993 αναλαμβάνει την Καλλιτεχνική Διεύθυνση της Χορωδίας Εμπορικής Τράπεζας, πραγματοποιώντας 500 και πλέον συναυλίες στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Από τον Σεπτέμβριο του 1994 έως και τον Ιούνιο

του 2007 διηύθυνε τη χορωδία του Αμερικανικού Κολλεγίου Ελλάδος (Deree College). Από τον Νοέμβριο του 1997 του ανατίθεται η διεύθυνση της Μικτής Χορωδίας του Δήμου Παπάγου-Χολαργού, ενώ παράλληλα έχει και την Καλλιτεχνική Διεύθυνση του Χορωδιακού Φεστιβάλ Δήμου Παπάγου.

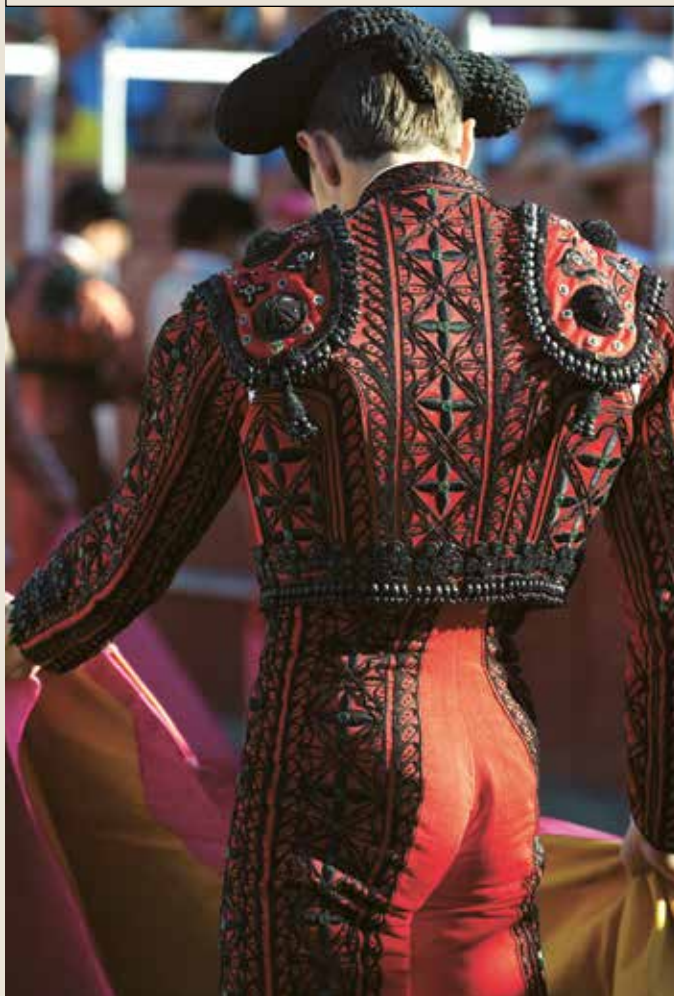
Τέλος από το 1999 διευθύνει τη Χορωδία του Δήμου Αθηναίων, όπου έχει διδάξει τα σημαντικότερα έργα του χορωδιακού ρεπερτορίου των Vivaldi, Handel, Bach, Mozart, Beethoven, Rossini, Brahms, Wagner, Mahler, Verdi, Fauré, Cherubini, Bruckner, Καρρέρ, Σαμάρα, Orff, Rutter, Ξενακή, Θεοδωράκη, Χατζιδάκι, Μαρκόπουλου, Ξαρχάκου κ.ά

18 ΜΑΪΟΥ 2024

20:30

ΣΥΝΑΥΛΙΑ
ΚΥΚΛΟΣ: ¡VIVA ESPAÑA!

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

¡VIVA ESPAÑA! - II

ΣΟΛΙΣΤ:

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ
ΒΙΟΛΙ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΣΕΛΙΚΑΣ

ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
ΤΗΣ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΤΗΣ
ΙΣΠΑΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ
ΘΕΡΒΑΝΤΕΣ.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΣΤΑΘΗΣ ΓΥΦΤΑΚΗΣ:

Celebration II, έργο 116 (Α' Παγκόσμια Εκτέλεση)

ÉDOUARD LALO:

Ισπανική Συμφωνία για βιολί και ορχήστρα σε ρε ελάσσονα, έργο 21

I. Allegro non troppo

II. Scherzando: Allegro molto

III. Intermezzo: Allegretto non troppo

IV. Andante

V. Rondo: Allegro

GEORGES BIZET:

Σουίτες Αρ.1 και Αρ.2 από την όπερα Carmen

ΣΥΝΤΟΜΟ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΣΤΑΘΗΣ ΓΥΦΤΑΚΗΣ
CELEBRATION II,
ΕΡΓΟ 116

Το έργο "Celebration II", έργο 116, αποτελεί μια συρραφή κυρίως ευχάριστων εικόνων με έντονο το κωμικό και παιγνιώδες στοιχείο. Σε μια εποχή που όλοι μας κατακλυζόμαστε από δυσάρεστες ειδήσεις, εικόνες δυστυχίας, πολέμους, πανδημίες, ανασφάλεια, βία, φτώχεια και συγκρούσεις, θεώρησα πως υπάρχει εντονότερα η ανάγκη να εστιάσουμε σε πράγματα ευχάριστα, σε πράγματα που μας ενώνουν και όχι πράγματα που διογκώνουν τις αντιθέσεις και τις συγκρουσιακές σχέσεις. Εκτός και αν πρόκειται για "αρμονικές συγκρούσεις". Το χιούμορ αποτελεί μια παγκόσμια γλώσσα επικοινωνίας και είναι ένα από τα πιο χαρακτηριστικά και πιο σημαντικά συστατικά της ανθρώπινης ιδιοσύστασης.

Η γλώσσα είναι αρκετά εύληπτη και φέρει έντονα ιμπρεσιονιστικά και σουρεαλιστικά στοιχεία. Οι επιρροές είναι εμφανείς. Άλλοτε το καυστικό χιούμορ του Eric Satie, άλλοτε η δυναμική και ρυθμική πολυτροπικότητα του Béla Bartók, άλλοτε οι "παιδικές" στιγμές του Claude Debussy και άλλοτε η γαλλική ιμπρεσιονιστική αρμονία πλέκουν τη δομή ενός αφηγηματικού έργου. Το έργο αποτελεί μια "εισαγωγή" στην νέα μου όπερα δωματίου "Το πόδι". Είναι μια σουρεαλιστική όπερα που βασίζεται στα ταξίδια και τις περιπέτειες ενός - μόνο- ποδιού! Το πώς και το γιατί δεν έχει σημασία... άλλωστε το χιούμορ δεν "αντέχει" ούτε αρέσκεται σε εξηγήσεις και ερμηνείες. Αφιερώνεται εξαιρετικά στον Αλέξανδρο Ζ. και στον μάεστρο Ανδρέα Τσελίκα.

ΣΤΑΘΗΣ ΓΥΦΤΑΚΗΣ

**ÉDOUARD LALO:
ΙΣΠΑΝΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ
ΓΙΑ ΒΙΟΛΙ ΚΑΙ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΣΕ ΡΕ
ΕΛΑΣΣΟΝΑ, ΕΡΓΟ 21**

Το πιο προβεβλημένο έργο του συνθέτη, η «Ισπανική Συμφωνία», αφιερώθηκε στον κορυφαίο Ισπανό βιρτουόζο βιολονίστα Pablo de Sarasate, τα ερμηνευτικά χαρίσματα του οποίου ενέπνευσαν σημαντικά έργα σε συνθέτες της εποχής του. Η πρεμιέρα του έργου δόθηκε στο Παρίσι, στις 7 Φεβρουαρίου 1875, και η επιτυχία της συνέβαλε καθοριστικά στην αναγνώριση του συνθέτη, που μέχρι τότε δεν είχε κατορθώσει να ενθουσιάσει το κοινό.

Η ισπανική μουσική μετρούσε πολλούς θιασώτες στις τάξεις των Γάλλων συνθετών· αρκεί να αναφέρουμε τους Bizet, Chabrier, Debussy και Ravel. Εντύπωση προκαλεί η χρήση του όρου «Συμφωνία» και όχι «Κοντσέρτο», όπως θα περίμενε κανείς: η απάντηση έρχεται από τη γλαφυρή πένα του ίδιου του συνθέτη, ο οποίος περιγράφει το έργο του ως «ένα βιολί που ίπταται πάνω από την αυστηρή φόρμα μιας παλιάς συμφωνίας», τονίζοντας τον ιδιαίζοντα χαρακτήρα της μουσικής σύλληψης.

Στο πρώτο από τα πέντε μέρη του

έργου, το πιο συμφωνικό από όλα, τόσο η διαλογική σχέση ανάμεσα στην ορχήστρα και το βιολί όσο και το ισπανικό στοιχείο αναδεικνύονται ως καταλύτες της ρυθμικής οργάνωσης όλου του έργου. Είναι σαφές από την αρχή ότι το βιολί είναι ο φορέας των νέων μουσικών ιδεών. Ακολουθεί ένα ευφές και κομψό σκέρτσο που βασίζεται στον χορό seguidilla από τη νότια Ισπανία. Το Ιντερμέτζο, σε στιλ χαμπανέρας (habanera), κορυφώνει τις δεξιότητες απαιτήσεις, καθώς κινείται σε όλο το εύρος του βιολιού. Στο Andante η μουσική παίρνει μια βαθιά δραματική τροπή, με τον παλμό της ορχήστρας να συνοδεύει τις λυρικές, εξάισια μελαγχολικές ενατενίσεις του σολίστα. Στο ροντό του πέμπτου και τελευταίου μέρους, τα ξύλινα πνευστά και η άρπα διαλύουν τα νέφη, ενώ το βιολί επιδίδεται σε μια ακροβατική, εκστατική αφήγηση, που εντείνεται μέχρι το τέλος.

**GEORGES BIZET:
ΣΟΥΙΤΕΣ ΑΡ. 1 ΚΑΙ
ΑΡ. 2 ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΠΕΡΑ
CARMEN**

Αντισυμβατική, ανυπότακτη, προκλητική: η φλογερή τσιγγάνα που διεκδίκησε το δικαίωμα της επιλογής στον έρωτα σε μια κοινωνία δέσμια των ανδροκρατούμενων

αντιλήψεών της, εξακολουθεί να συναπαράζει και σήμερα, σχεδόν εκατό πενήντα χρόνια μετά την πρώτη της εμφάνιση επί σκηνής, ως ο πλέον σαγηνευτικός χαρακτήρας του γαλλικού ρεπερτορίου. Η ιστορία έδωσε αφορμή για πολλαπλές αναγνώσεις και αγαπήθηκε ως λαϊκός μύθος. Η δράση εκτυλίσσεται στη Σεβίλλη του 1800: ο δεκανέας Don José λιποτακτεί και βγαίνει στην παρανομία από έρωτα για την Carmen. Όταν εκείνη τον εγκαταλείπει για τον ταυρομάχο Escamillo, ο Don José, τρελός από ζήλια τη μαχαιρώνει, την ώρα που ο Escamillo αποθεώνεται από τα πλήθη.

Οι πρώτες παραστάσεις της όπερας, που βασίζεται στην ομώνυμη νουβέλα του Prosper Mérimée και στο λιμπρέτο των Henri Meilhac και Ludovic Halévy, δόθηκαν στο Παρίσι το 1875 και ήταν κάθε άλλο παρά επιτυχείς. Ο συνθέτης πέθανε τον Ιούνιο του ίδιου χρόνου, χωρίς να προφτάσει να ζήσει τη μέτεπειτα θριαμβευτική πορεία του έργου του. Μετά τον θάνατό του, ο ομότεχνος και συμπατριώτης του, Ernest Guiraud, διαμόρφωσε δύο ορχηστρικές σουίτες που περιλαμβάνουν χαρακτηριστικά αποσπάσματα από τη μουσική της όπερας, μένοντας πιστός στην πρωτότυπη ενορχήστρωση.

Η Σουίτα αρ. 1 αποτελείται συνολικά από έξι μέρη. Το **Πρελούδιο** εισάγει το δυσοίωνο μοτίβο της μοίρας που διατρέχει την όπερα. Το **ιντερλούδιο** που προηγείται της Δ' Πράξης φέρει τον τίτλο **Aragonaise**, χορός από την Αραγονία που συνοδεύταν παραδοσιακά από ισπανικές κιθάρες, καστανιέτες και παλαμάκια. Η μουσική εξελίσσεται άλλοτε δυναμικά και άλλοτε υποβλητικά, καθώς τα πνευστά εξυφαίνουν ανάλαφρες μελωδικές αραμπέσκ πάνω στον τριμερή ρυθμό των κρουστών. Πριν από την έναρξη της Γ' Πράξης, το **Ιντερμέτζο** ξεχωρίζει ως μια ανάπαυλα στοχαστικού χαρακτήρα. Στην αρχή, η άρπα συνοδεύει διακριτικά μια μελωδία από το φλάουτο, ενώ στη συνέχεια τα έγχορδα προσδίδουν βάθος στο ντουέτο ανάμεσα στο κλαρινέτο και το φλάουτο· καθώς προστίθενται τα αγγλικά κόρνο και το φαγκότο, η μελωδική ανάπτυξη παρασύρει τα πρώτα βιολιά και τις βιόλες σε μια εσωστρεφή χειρονομία εκφραστικού λυρισμού. Σειρά έχει η **Séguedille** από την Α' Πράξη, μια άρρα στο ύφος ενός χορευτικού τραγουδιού από την Καστίλη, την οποία η Carmen τραγουδά μέσα από τη φυλακή στον Don José, προκειμένου να την αφήσει να δραπετευτεί. Και ενώ το **Ιντερλούδιο** πριν από τη Β' Πράξη είναι ένα σύντομο

εμβατήριο για το ιππικό, η μελωδία των ταυρομάχων (**Les Toréadors**), από τις πλέον αναγνωρίσιμες της όπερας, συνδυάζει το θέμα από το Πρελούδιο της Α' Πράξης και την πομπή των ταυρομάχων της Δ' σε μια ενθουσιώδη μουσική χειρονομία που μας μεταφέρει στον επικό κόσμο των ταυρομάχων, υμνώντας την ανδρεία τους.

Η Σουίτα αρ. 2 περιλαμβάνει επίσης έξι μέρη και προσφέρει μια εξίσου συναρπαστική περιήγηση στο μουσικό σύμπαν της όπερας. Στην αρχή της Γ' Πράξης η δράση μεταφέρεται στα βουνά, εκεί όπου οι λαθρέμποροι διακινούν το εμπόρευσμά τους. Στο εμβατήριο των λαθρεμπόρων (**Marche des Contrebandiers**) η μουσική συνοδεύει ρυθμικά τον βηματισμό και το τραγούδι τους. Ακολουθεί η πασίγνωστη **Habanera** από την Α' Πράξη: «Ο έρωτας είναι ένα πουλί που δεν γνωρίζει τι θα πει νόμος» («L'amour est un oiseau rebelle») τραγουδά η Carmen, διακηρύσσοντας ότι η ελευθερία στον έρωτα είναι τόσο φυσική όσο το πέταγμα ενός πουλιού στους αιθέρες. Στην αντίποδα της Carmen, η τρυφερή Micaëla, η μέλλουσα γυναίκα του Don José, σύμφωνα με την επιθυμία της μητέρας του, αναζητά τον αγαπημένο της στα βουνά και προσπαθεί να πάρει θάρρος τραγουδώντας την άρια

«Je dis que rien ne m'épouvante» («Λέω ότι τίποτε δεν με φοβίζει»), που αποτελεί και το θέμα του **Νυχτερινού**. Το κλίμα αλλάζει ριζικά στο επόμενο μέρος: η άρια «Votre toast, je veux vous le rendre», γνωστή ως το τραγούδι του ταυρομάχου (**Chanson du Toréador**) είναι μια ακόμα λαμπρή στιγμή του έργου, τόσο δημοφιλής ώστε να αποτελεί πλέον κομμάτι της pop κουλτούρας της όπερας. Το φλερτ με τον θάνατο στην τέχνη της ταυρομαχίας είναι συνυφασμένο με την ισπανική παράδοση και το εμβατήριο του τορεαδάρ, ένα εντυπωσιακό μουσικό πυροτέχνημα, μας μεταφέρει την εορταστική ατμόσφαιρα αυτού του αρχαίου τελετουργικού, καθώς ο ταυρομάχος μπαίνει στην αρένα και επευφημείται από το πλήθος. Ακολουθεί το θέμα από το χορωδιακό που συνοδεύει την αλλαγή φρουράς από την Α' Πράξη (**La Garde montante**). Η Σουίτα ολοκληρώνεται μεθυστικά με το χορευτικό τραγούδι των τσιγγάνων που ανοίγει τη Β' Πράξη (**Chanson Bohème**).

ΜΑΪΡΑ ΜΗΛΟΛΙΔΑΚΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΣΕΛΙΚΑΣ ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ

Ξεκίνησε τη διεθνή του σταδιοδρομία το 2005 όταν απέσπασε το μοναδικό βραβείο “Encouragement Award” στον φημισμένο Διεθνή Διαγωνισμό για νέους μαέστρους “Jean Sibelius” στο Ελσίνκι. Παλαιότερα είχαν προηγηθεί αρκετά πρώτα βραβεία στον διεθνή διαγωνισμό για διευθυντές ορχήστρας “Wiener Meisterkurse” στη Βιέννη, μεταξύ 2001/2005. Έκτοτε, τιμητικές μετακλήσεις τού επέτρεψαν να διευθύνει διάσημες ορχήστρες σε Ελλάδα, Γερμανία, Αυστρία, Φινλανδία, Δανία, Ρουμανία, Αλβανία, Ουκρανία, Πορτογαλία, Βουλγαρία, Κύπρο και Η.Π.Α., σε σημαντικές αίθουσες συναυλιών, όπως το Konzerthaus της Βιέννης, το Finlandia Hall στο Ελσίνκι, το Radio Kulturhaus της Κοπεγχάγης, την Αίθουσα Φιλαρμονικής του Κιέβου, το Ηρώδειο, το Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, το

Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, το Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, τη Στέγη Ίδρυματος Ωνάση κ.ά. Είναι μόνιμος Αρχιμουσικός της Συμφωνικής Ορχήστρας Δήμου Αθηναίων και παλαιότερα διετέλεσε Συνεργάτης Αρχιμουσικός της Εθνικής Λυρικής Σκηνής. Έχει ηχογραφήσει για την εταιρεία Subways και Parma Records. Επαινετικές κριτικές έχουν δημοσιευτεί για πολυάριθμες συναυλίες του σε ελληνικά και ξένα μέσα μαζικής ενημέρωσης.

Οι σπουδές του περιλαμβάνουν σπουδές στη διεύθυνση ορχήστρας και στη μουσική σύνθεση στο Πανεπιστήμιο Μουσικής και Παραστατικών Τεχνών της Βιέννης με καθηγητές τους Leopold Hager, Erwin Acel και Herbert Laueremann και στο Hellenic-American University με τον Θεόδωρο Αντωνίου, στην πολιτιστική διαχείριση στο Ανοικτό Πανεπιστήμιο Κύπρου, στα ανώτερα θεωρητικά της μουσικής, καθώς και στο βιολί με την Nancy Bargerstock. Έργα του έχουν παρουσιαστεί σε Ελλάδα και εξωτερικό από ποικίλα μουσικά σύνολα και ορχήστρες. Είναι καθηγητής διεύθυνσης ορχήστρας και διδάσκει στο Ωδείο Αθηνών.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ

ΒΙΟΛΙ

Ο Χριστόφορος Πετρίδης γεννήθηκε το 2004 στη Θεσσαλονίκη. Σε ηλικία μόλις 16 ετών, αποφοίτησε ως εξαιρετικό ταλέντο από το Κρατικό Ωδείο Θεσσαλονίκης παίρνοντας Δίπλωμα με βαθμό Άριστα παμψηφεί και Ειδικό Βραβείο, στην τάξη του καθηγητή κ. Κώστα Καμπάντα.

Έχει κερδίσει 14 Πρώτα Βραβεία σε Πανελλήνιους και Διεθνείς Διαγωνισμούς, Ειδικά Βραβεία, Μεγάλα Βραβεία, Τιμητικά Βραβεία στη μνήμη διάσημων καλλιτεχνών που έζησαν στην Ελλάδα. Έχει κερδίσει ολική υποτροφία και κάνει bachelor με το γνωστό σολίστα βιολιού και δάσκαλο Prof. Kurt Nikkanen στο University of Pennsylvania των Η.Π.Α. Έκανε το ντεμπούτο του στο Carnegie Hall καθώς επίσης στο Merkin Concert Hall των Η.Π.Α., 2023.

Σε ηλικία 12 ετών εμφανίστηκε ως σολίστ στην αίθουσα Glaserner Saal-Musikverein της Βιέννης καθώς κέρδισε GRAND PRIZE και Ειδική Διάκριση “BEST BEETHOVEN PERFORMANCE” στο Διεθνή Διαγωνισμό “Grand Prize Virtuoso”.

Έχει συμπράξει ως σολίστ στο Μ.Μ.Θ. μόλις 12 ετών με την Συμφωνική Ορχήστρα Δήμου Θεσσαλονίκης (Beethoven, Κοντσέρτο για βιολί και ορχήστρα, έργο 21), με την Κ.Ο.Α. και την “Camerata Junior-Ορχήστρα Νέων των Φίλων της Μουσικής (Zigeunerweisen του συνθέτη P. Sarasate), με τη Συμφωνική Ορχήστρα Δήμου Αθηναίων (Κοντσέρτο για βιολί και ορχήστρα του Jean Sibelius), με τη Συμφωνική Ορχήστρα Δήμου Θεσσαλονίκης (Scherzo – Tarentelle του Wieniawski). Συναυλία ορόσημο, το μουσικό ρεσιτάλ και αναμετάδοση Podcast στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών το 2021, σε ηλικία μόλις 16 ετών.

Έχει χαρακτηριστεί από διθυραμβικές κριτικές μουσικοκριτικών για την εναισθητή και συναισθηματική ερμηνεία του καθώς και για την εξαιρετική τεχνική κατάρτιση που τον διακρίνει. Επιλέχθηκε στο Διεθνές Masterclass Βιολιού του Λεωνίδα Καβάκου 2022 ενώ το 2021 κέρδισε ετήσια υποτροφία για ιδιαίτερα μαθήματα.

Εκπροσώπησε την Ελλάδα στον "14ο Διεθνή Διαγωνισμό Wieniawski-Lipinski" στην Πολωνία, 2018. Έλαβε μέρος σε Μουσικά Φεστιβάλ όπως: Φεστιβάλ Αίγινας, Φεστιβάλ Λέσβου, Φεστιβάλ Κλασικής Μουσικής Ναυπλίου.

**ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ
ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ**

ΑΡΧΙΜΟΥΣΙΚΟΙ:
ΜΙΧΑΛΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΣΕΛΙΚΑΣ

ΕΞΑΡΧΟΝΤΕΣ:
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΣΟΥΚΑΣ
ΕΥΘΥΜΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Α' ΒΙΟΛΙΑ
ΑΡΜΠΕΝ ΚΑΝΤΕΣΑ
ΣΤΕΛΛΑ ΤΣΑΝΗ
ΜΠΡΟΥΝΙΛΑΝΤΑ ΜΑΛΟ
ΖΩΗ ΚΩΤΤΑ
ΛΑΜΠΡΟΣ ΚΙΚΛΗΣ
ΜΠΛΕΡΤΑ ΑΓΚΟΛΙ
ΜΕΝΕΛΑΟΣ ΠΑΠΑΔΑΝΙΝΗ
ΧΑΡΕΤΙΝΑ ΤΖΑΧΟ
ΠΕΤΡΟΣ ΓΑΛΑΚΟΣ
ΗΛΙΑΣ ΖΟΥΤΣΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΑΜΙΝΕΚΑΓΙΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΝΩΛΑΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ-ΡΙΧΑΡΔΟΣ ΤΡΑΥΛΟΣ

Β' ΒΙΟΛΙΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΗΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΥΛΟΥΡΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΝΙΚΟΛΗΣ
ΓΚΕΝΤΙ ΠΑΠΠΑΣ
ΓΚΕΝΤΙΑΝΑ ΘΑΝΑ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΓΚΑΝΑΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΤΕΛΗΣ
ΔΩΡΟΘΕΑ-ΑΝΘΟΥΛΑ ΒΑΣΙΛΑΝΤΩΝΑΚΗ
ΠΟΥΤΙΜΗ ΣΤΑΜΑΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ
ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΙΟΛΕΣ
ΙΝΤΡΙΝΤ ΧΑΦΙΖΙ
ΚΛΟΝΤΙΑΝΑ ΜΠΟΥΣΑΜΑΝ
ΑΛΚΕΤΑ ΤΖΑΧΟ
ΜΟΝΙΚΑ ΔΑΜΟ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΤΖΙΝΤΖΟ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΩΤΟΣ
ΜΠΙΛΙΑΝΑ ΖΑΧΑΡΙΝΟΒΑ

ΒΙΟΛΟΝΤΣΕΛΑ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΘΕΟΣ
ΜΙΡΕΛΑ ΡΟΥΤΣΙ
ΑΡΜΠΕΝ ΑΝΤΩΝΗ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΚΑΤΟΧΙΑΝΟΥ
ΕΙΡΗΝΗ ΔΗΜΑΚΗ
ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΕΠΙΤΡΟΠΑΚΗΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΧΕΙΜΑΡΙΟΣ
ΦΩΤΕΙΝΗ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΣΟΥΛΑ

ΚΟΝΤΡΑΜΠΑΣΣΑ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΡΝΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΑΛΑΡΗΣ
ΜΙΧΑΗΛ ΕΡΖΕΝΗΣ
ΣΟΥΕΛΑ ΧΑΝΤΖΑΡΗ
ΜΑΡΙΑ-ΙΩΑΝΝΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΙΧΑΗΛ ΚΑΛΚΑΝΗΣ

ΦΛΑΟΥΤΑ
ΜΙΚΑΕΛΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΛΕΙΩ ΤΣΑΚΙΡΗ
ΗΛΕΚΤΡΑ ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑ

ΟΜΠΟΕ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΙΟΒΑΝΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΕΛΙΚΑΣ

ΚΛΑΡΙΝΕΤΑ
ΓΡΑΜΜΕΝΟΣ ΧΑΛΚΙΑΣ
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΝΙΚΟΛΟΥΖΟΣ
ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΜΑΝΑΤΟΣ

ΦΑΓΚΟΤΑ
ΙΩΑΝΝΗΣ-ΣΕΡΓΙΟΣ ΜΑΓΙΑΤΗΣ

ΚΟΡΝΑ
ΑΛΕΞΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΤΡΙΚΙΟΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΦΩΚΑΣ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΜΟΥΡΙΚΗΣ

ΤΡΟΜΠΕΤΕΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ
ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΔΡΑΜΠΑΛΗΣ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΤΡΟΜΠΟΝΙΑ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΒΑΝΙΤΑΚΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΑΡΚΟΥ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΡΟΥΒΑΣ

ΤΟΥΜΠΑ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΜΒΥΣΙΔΗΣ

ΤΥΜΠΑΝΑ
ΕΛΕΝΗ ΚΑΜΒΥΣΙΔΗ

ΚΡΟΥΣΤΑ
ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΠΕΤΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΜΠΑΓΙΩΚΟΥ
ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΤΟΡΟΥΝΙΔΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΑΡΙΚΟΣ

ΑΡΠΑ
ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΙΟΣΟΓΛΟΥ

**ΧΟΡΩΔΙΑ ΔΗΜΟΥ
ΑΘΗΝΑΙΩΝ**

ΣΟΠΡΑΝΟ

ΜΑΡΙΑ ΙΜΠΡΗ
ΣΟΦΙΑ ΚΑΡΒΟΥΝΑ
ΑΝΔΡΟΝΙΚΗ ΛΑΛΟΥΤΣΗ
ΜΑΡΙΑ ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ
ΚΑΝΔΙΑ ΜΠΟΥΖΙΩΤΗ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΝΟΥΝΟΠΟΥΛΟΥ
ΜΟΡΦΟΥΛΑ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΖΗΝΟΒΙΑ ΠΟΥΛΗ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΣΠΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΑ ΣΤΑΦΕΤΑ
ΦΛΩΡΑ ΤΖΙΝΗ
ΙΩΑΝΝΑ ΤΣΑΒΑΛΑ

ΑΛΤΟ

ΙΩΑΝΝΑ ΒΡΑΚΑΤΣΕΛΗ
ΝΑΤΑΣΑ ΚΑΛΑΪΤΖΙΔΟΥ
ΧΑΡΑ ΚΑΛΑΤΖΙΔΟΥ
ΜΑΡΙΝΑ ΜΑΝΙΑΔΑΚΗ
ΕΦΗ ΜΗΝΑΚΟΥΛΗ
ΕΛΕΝΗ ΜΠΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗ
ΜΑΡΙΑΝΘΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ
ΑΡΙΑΔΗ ΠΑΓΚΑΛΟΥ
ΑΡΙΣΤΕΑ ΠΑΝΤΕΛΟΠΟΥΛΟΥ
ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΡΕΒΙΘΗ
ΣΟΦΙΑ ΨΥΛΛΑΚΗ
ΑΘΗΝΑ ΧΙΛΙΟΠΟΥΛΟΥ

ΤΕΝΟΡΟΙ

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΖΟΥΛΙΑΤΗΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΕΧΡΗΣ
ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΝΔΥΛΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΝΙΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΠΑΣΟΙ

ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ ΓΑΛΑΝΟΣ
ΑΝΤΩΝΗΣ ΔΗΜΟΥ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΡΙΩΤΗΣ
ΝΙΚΟΣ ΜΠΟΓΙΑΤΖΗΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΦΥΡΗΣ
ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΤΣΑΤΑΛΜΠΑΣΗΣ
ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΧΑΝΟΣ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΧΑΤΖΟΥΔΗΣ
ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΜΑΕΣΤΡΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΜΠΕΡΗΣ

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΧΑΡΗΣ ΔΟΥΚΑΣ

Ο.Π.Α.Ν.Δ.Α.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΕΛΕΝΗ ΖΩΝΤΗΡΟΥ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΛΑΣΤΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΡΑΝΙΑ ΜΕΛΙΑΝΟΥ

ΟΛΥΜΠΙΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΙΚΟ
ΘΕΑΤΡΟ «ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΛΑΣ»

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
OLIVIER DESCOTES

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ
ΕΡΙΛΕΝΑ ΓΙΑΓΚΟΥΔΗ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ
ΜΑΡΚΕΤΙΝΓΚ
ΜΕΛΠΟΜΕΝΗ ΜΑΡΑΓΚΙΔΟΥ
CHRISTINA MAVRIDIS

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΜΑΪΡΑ ΜΗΛΟΛΙΔΑΚΗ

ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΧΟΥΝΤΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΘΕΑΤΡΟΥ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΟΣ

ΟΠΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ/
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΑΝΤΩΝΑΚΗ
ΜΑΪΡΑ ΜΠΙΖΙΜΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΕΙΡΕΣ
ARTIFEX CF / ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ:
CONNARY FAGEN
GFS GEORGIU /
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ: ΓΙΩΡΓΟΣ
ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΑΚΟΣ.

ΕΚΤΥΠΩΘΗΚΕ ΤΟΝ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ ΤΟΥ 2024

ΤΟ ΟΛΥΜΠΙΑ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΜΟΥΣΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
«ΜΑΡΙΑ ΚΑΛΛΑΣ» ΕΙΝΑΙ ΜΕΛΟΣ
ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ OPERA EUROPA.

opera
europa

ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 59
ΑΘΗΝΑ, 106 79
Τ. 210 3642540
THEATRO.OLYMPIA@OPANDA.GR

*
ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΟΛΥΜΠΙΑ ΕΙΝΑΙ
ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟ ΣΕ ΑΤΟΜΑ ΜΕ
ΑΝΑΠΗΡΙΑ.

OLY.GR